

Deventer Leerschool

1881-2006

Onderwijsmonument
in het hart van de stad

Deventer
Leerschool

1881-2006

DEVENTER LEERSCHOOL

Inhoud

05	Voorwoord
06	Al 125 jaar een buitenbeentje
26	Schoolgebouwen leveren blijvende herinnering
28	Het Deventer Leerschoolgevoel
30	Dick Metselaar, stadsdichter
32	Het jaar van Trapje Op
34	Pieter en Joep van de Pavoordt
36	Het jaar van groep 0/1A
38	Tineke Hidding
40	Het jaar van groep 0/1B
42	Gijs Herderscheê
44	Het jaar van groep 2
46	Michiel Leezenberg
48	Het jaar van groep 3
50	Job Gosschalk
52	Het jaar van groep 4
54	Emmy, Petra, Liesbeth en Evelien Strik
56	Het jaar van groep 5
58	Micky Hoogendijk
60	Het jaar van groep 6
62	Raimond van der Gouw
64	Het jaar van groep 7
66	Oscar, Renzo, Steven en Hans Kazan
68	Het jaar van groep 8
70	Gerben Kuiper
72	Het onderwijs anno 2006
76	De dromen van toekomstige Leerschool vips
78	Sponsors
80	Colofon

Voorwoord

'Het imposante hek waar alle moeders en toen nog, een enkele vader, zich verzamelden. Dat hek bleek een stuk kleiner, jaren later, toen ik de school uit nostalgische overwegingen nog een keer bezocht.'

'De hoge gangen, de sombere lokalen en een enorm speelplein met een enorme boom'.

'Een jongen met een glazen oog. Zijn naam weet ik niet meer. Wel dat-ie het oog er met z'n blote hand in en uit kon doen. Heel interessant!'

'Een tijd nadat we uit Deventer weg waren ben ik nog langs 'mijn' oude school gelopen. Het gebouw stond er niet meer; het gaf me een leeg gevoel. Wat me van het gebouw het meeste bij is gebleven, is het kleine muurtje waar ik als klein jongetje vanaf donderde met een fikse hersenschudding als resultaat.'

'De klok in de centrale hal. Daar moest je onder gaan staan als je straf had. En dan maar hopen dat hoofdmeester Muller niet langskwam, want dan had je wat uit te leggen. De hoofdmeester; daar had je toch wel veel respect voor.'

'De klimop kwam door de muren van de gymzaal heen.'

Het zijn zo maar wat nostalgische herinneringen van oud leerlingen of leraren met inmiddels nationale of lokale bekendheid van de Rijksleerschool en Deventer Leerschool die we voor dit jubileumboek speciaal hebben opgezocht. Van hoogleraar filosofie, profvoetballer en olympisch atleet tot casting director, illusionist en gearriveerd dagbladjournalist. Ieder met zijn eigen memoires.

Andere oud-leerlingen of ouders en kinderen van nu zullen zo hun eigen herinneringen hebben aan de school die dit jaar haar 125-jarig bestaan viert. Een school die schoolstrijden, een verhuizing en politieke gevechten doorstond. Begin jaren tachtig stond het zelfstandige bestaan van onze Leerschool zelfs sterk ter discussie. Als het aan de gemeente had gelegen, had de school moeten fuseren met de Brinkpoortschool.

Strijdbare ouders, leerlingen en leraren hebben er toen voor gevochten om de school met het zo unieke karakter - het was immers één van de eerste leerscholen in Nederland - te behouden als zelfstandige entiteit. Terecht: want de Deventer Leerschool is het waard gebleken om voor te vechten. Al sinds de oprichting in 1881 is het een vooruitstrevend onderwijsinstituut.

En nog steeds – na 125 jaar - is de Deventer Leerschool een school met een eigen gezicht; een buitenbeentje in onderwijsland. Ten onrechte nog wel eens bestempeld als 'kak', 'streberig' en 'elitair'. Ik zou eerder zeggen: 'ondernemend', 'enthousiast', 'eigenzinnig' en 'familiair'.

Opgericht als kweekschool voor onderwijzers is onze school nog altijd een kweekvijver voor talent van de toekomst. Een school in het hart van de stad. Een school met een hart voor de stad. Een school om trots op te zijn.

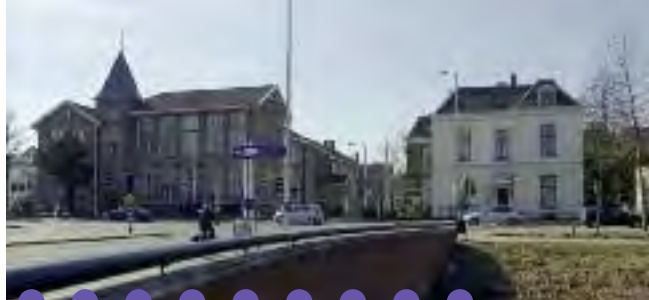
Heden en verleden zijn in dit jubileumboek 'Deventer Leerschool - Onderwijsmonument in het hart van de stad' vastgelegd. Veel leesplezier.

Deventer, juni 2006

Frits de Negro, Directeur Deventer Leerschool

06

De Rijkskweekschool Voor Onderwijzers aan de Singel/Singelstraat in vroeger tijden. Gebouwd in 1880. Aan de achterzijde was de Rijksleerschool gevestigd. Eigenlijk is er anno 2006 niet heel veel veranderd. Al is de brug over de Singel nieuw.

Al 125 jaar een buitenbeentje

door Enno de Witt

07

'Kakschool' kalkten vandalen vijftientig jaar geleden op de zijmuur van de toenmalige Rijksleerschool aan de Singelstraat, naast tijdgebonden kreten over El Salvador en aanverwante onderwerpen. Een opmerkelijke combinatie, waarvoor de verklaring in de geschiedenis ligt. De school is sinds de oprichting in 1881 altijd al een buitenbeentje geweest, met een reputatie die soms wel en vaak ook weer niet gerechtvaardigd was.

De historie van de Leerschool als eigenzinnig onderwijsinstituut gaat terug naar de formalisering van het onderwijs in de negentiende eeuw. Daarvoor was dat min of meer aan zijn lot overgelaten. Onderwijs was in handen van de kerk of particulieren, centrale sturing ontbrak, een groot deel van de kinderen ging helemaal niet naar school.

De regulering die ruim tweehonderd jaar geleden langzaam maar zeker vorm kreeg, had te maken met de sterke veranderingen, waaraan land en bestuur onderhevig waren. Nederland had in 1813 voor het eerst als zelfstandige natie een centraal gezag gekregen. De industriële revolutie zorgde voor een grondige verandering van de manier waarop de samenleving was ingericht, maar ook de invloed van de Verlichting op het denken over mens en maatschappij liet zijn sporen na. In heel Europa ontstonden met horten en stoten moderne staten en ook Nederland bleef niet bij die ontwikkelingen achter.

Een mijlpaal was de Grondwet die Thorbecke in 1848 door de Staten-Generaal loodste, nog steeds het fundament onder onze rechtsstaat. Met de ontwikkeling van de staat kwam ook een uitgebreid staatsapparaat tot stand dat zaken in gang zette die voordien afhankelijk waren van particulier initiatief, of eenvoudigweg niet gebeurden. Van de aanleg van wegen en spoorwegen tot het bewaken van de openbare orde – en het onderwijs.

Onderwijs werd in de tweede helft van de negentiende eeuw een politiek slagveld, waar de rust pas in de vorige eeuw enigszins terugkeerde, ook al is dat tot op de dag van vandaag niet meer dan een gewapende vrede.

08

Vanaf de buitenkant gezien, de gymnastiekzaal van de Kweekschool waar ook de leerlingen van de Rijksleerschool gymden. De foto is genomen vanaf de zuidkant, daar waar nu de parkeerplaats van het ROC is. Inmiddels is er ook een uitbouw bijgekomen.

Het archief van de scholen

Van het archief van de Rijkskweekschool en Rijksleerschool is helaas niet veel bewaard gebleven. Het materiaal van voor de Tweede Wereldoorlog is

bijvoorbeeld grotendeels verloren gegaan door inkwartiering. Van het overige is 87% vernietigd door het archiefwezen. Wat overbleef zijn jaarverslagen uit de beginjaren van de scholen en uit de jaren '60/'70 van de 20e eeuw, leerlingen-

lijsten, correspondentie over de huisvesting en een paar foto's en schoolkranten.

09

Het grote belang dat aan onderwijs werd gehecht, heeft zijn wortels in de voorliggende eeuw, toen het kind als zelfstandig verschijnsel werd ontdekt. Daarvoor bestonden kinderen niet, waren het niet meer dan kleine volwassenen die nog niet helemaal af waren. In de achttiende eeuw bogen denkers als Rousseau zich voor het eerst over het kind als onafhankelijk fenomeen. Aan opvoeding en onderwijs werden serieuze filosofische beschouwingen gewijd.

Voor de Nederlandse overheid was de juiste opvoeding tot een gezagsgetrouw burger in eerste instantie het belangrijkste doel, waarmee onderwijs welbegrepen staatsbelang werd. Het kind moest opgroeien tot een constructief deel van de maatschappij. Helaas was lang niet iedereen het eens over hoe die samenleving eruit moest zien, vandaar dat de Nederlandse regeringen in eerste instantie zo neutraal mogelijk onderwijs voor iedereen wilden.

Een belangrijk strijdpunt, het doel eenmaal gesteld, was hoe je het onderwijs in moest richten. De negentiende eeuw is niet voor niets de periode waarin onderwijsdenkers als Montessori en in eigen land Ligthart hun ideeën formuleerden, over de ideale vorm die de school zou moeten hebben. Bij de inrichting van een nieuw

onderwijsbestel speelden verder ook nog economische belangen mee. Kinderarbeid was wijd verbreid, al die goedkope arbeidskrachten naar school sturen kon een dankzij de industriële revolutie opbloeiende industrie veel gaan kosten.

Vanwege al die idealen en belangen bemoeide alles en iedereen zich met opzet en uitvoering van het onderwijssysteem, waarbij de politieke temperatuur vaak hoog opliep. Maar liefst drie schoolwetten kreeg ons land nog voordat het in de huidige vorm zelfs maar bestond, in 1801, 1803 en 1806. De laatste zou het meer dan vijftig jaar volhouden, voordat de politiek het eindelijk eens kon worden over een vervanging en in 1857 een nieuwe schoolwet van kracht werd.

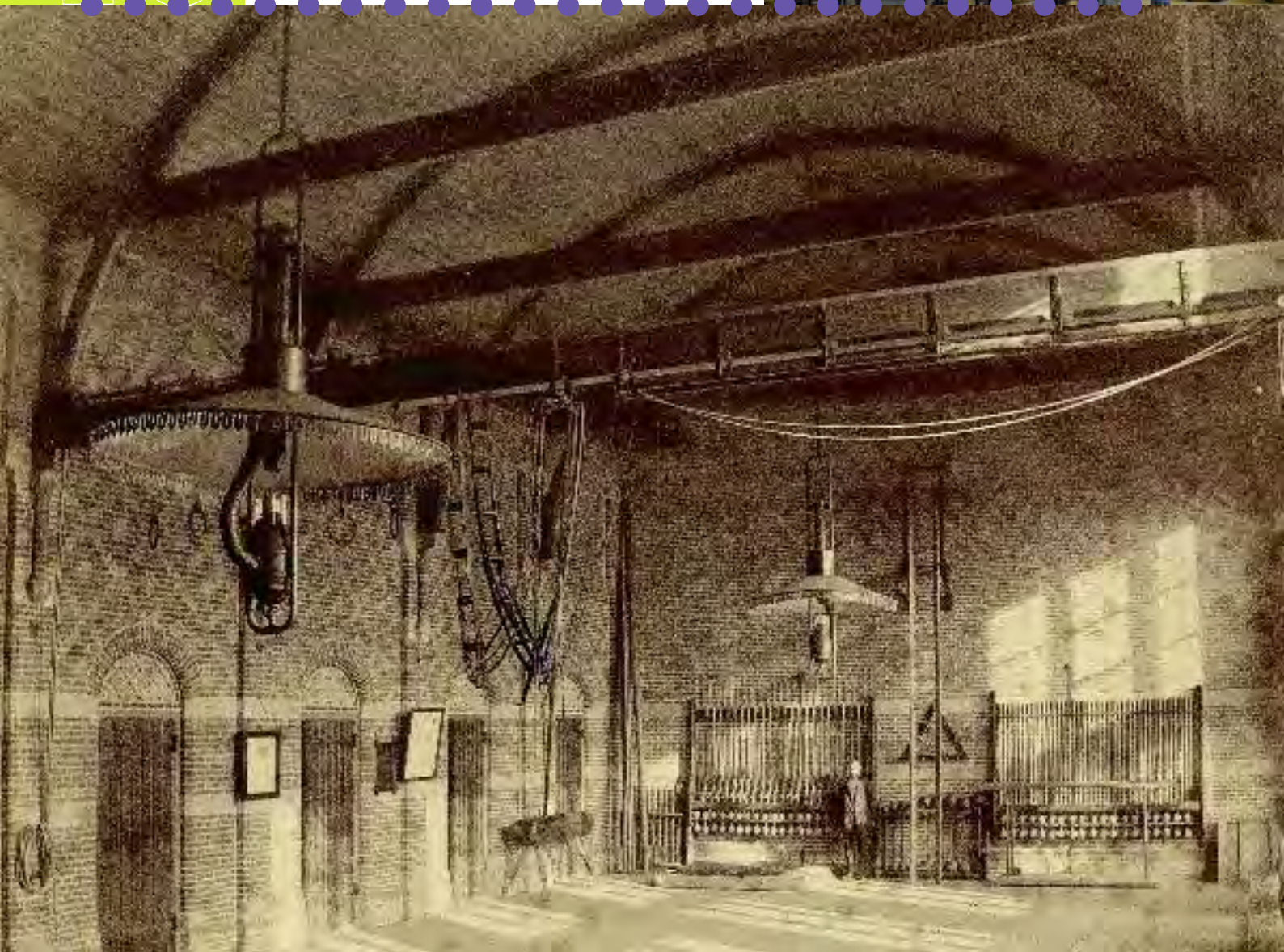
Essentie was de centrale regeling. Nederland kende in de voorafgaande eeuwen een bont palet van zeer uiteenlopende onderwijsinstellingen, van prestigieuze Latijnse scholen tot minuscule dorpsschooltjes, vaak onder het gezag van de lokale kerk. Die werden allemaal vervangen door één lagereschooltype voor ieder kind. Den Haag hield daarbij een flinke vinger in de pap. Schoolopzieners werden aangesteld, de voorlopers van de inspecteurs, zoals die heden ten dage nog steeds onze scholen aan staatstoezicht onderwerpen. De opziener zag toe op een flink en groeiend pak verordeningen en voorschriften,

De Kweekschool heeft beroemde kwekelingen voortgebracht. Een van hen is Eddy Verheijen; oud-schaatser, chef de mission tijdens de Olympische Spelen van Turijn en vader van schaatser Carl Verheijen. Stiekem schreven afstuderende kwekelingen in krijt hun naam op de balken op de zolder van de Kweekschool; daar waar ze eigenlijk niet mochten komen. De namen staan er nog steeds.

10

De klassieke inrichting van de gymnastiekzaal van de Kweekschool/Rijksleerschool. Let op de lampen bijvoorbeeld. De ruimte is tegenwoordig in gebruik als lunchvertrek van het ROC.

1881: Eindelijk een Leerschool

“Dit jaar is gelukkig het laatste, waarin de kwekelingen, bij gebrek aan een Leerschool in de maatschappij worden gezonden, zonder dat zij werkzaam

geweest zijn in een lagere school. Gedeeltelijk werd in deze leemte voorzien door de kwekelingen toen zij een akte verkregen hadden elkaar te laten onderwijzen. 't Spreekt vanzelf dat er gezorgd werd dat ieder, die voor de

klasse moest optreden, behoorlijk wist wat hij onderwijzen zou en hoe hij leerstof had ingedeeld.”

(Uit de verslagen van de Rijks-kweekschool, 1877 tot aan 1881)

waaraan alle scholen moesten voldoen. Klassikaal onderwijs werd de norm – met aanvankelijk een grootte van zeventig leerlingen, dat weer wel – en het schoolbord kwam de klas in, net als het rapport en nog meer zaken die we heden ten dage al dan niet in gewijzigde vorm nog steeds in de lokalen terug kunnen vinden.

De literatuur over het onderwerp noemt de periode tot de schoolwet van 1857 de eerste fase van de schoolstrijd. Maar liefst vier verschillende opvattingen bestreden elkaar in die tijd. De overheid zelf wilde zoals gemeld gewoon openbaar onderwijs voor iedereen en geen uitzonderingen. Dat zou dan wel moeten opleiden ‘tot alle Maatschappelijke en Christelijke deugden’ – waarbij onder de laatste de protestantse werden bedoeld. Voorstanders van een strikt openbare en dus ook neutrale school waren naast een handjevol idealisten vooral de rooms-katholieken. De protestantse voorman Groen van Prinsterer ging op zijn beurt weer met de liberale regering mee, maar wilde de mogelijkheid openhouden dat een school al naar gelang de omstandigheden van levens-beschouwelijke kleur kon verschieten.

De minister van justitie – een onderwijsdepartement bestond nog niet – Van der Brugghen, die in 1857 een meerderheid vond voor de nieuwe onderwijswet, maakte daarin het allesbepalende onderscheid tussen openbaar en bijzonder onderwijs, dat we nu nog kennen. Iedereen is sindsdien vrij om – binnen wettelijke kaders – een eigen school te beginnen. Met dit verschil dat bijzondere scholen toen nog hun eigen financiën moesten verzorgen. Het gevecht daarover kennen we als de tweede fase van de schoolstrijd.

Volgens de wet van 1857 betaalden gemeenten het openbaar onderwijs. Omdat niet alle gemeenten daar genoeg geld voor hadden, droeg in een klein aantal gevallen het Rijk bij. Onder strikte voorwaarden konden gemeenten en ook provincies verder financieel bijdragen aan een bijzondere school. Die moest dan een duidelijk openbaar karakter hebben en leerlingen van om het even welke gezindte toelaten. Dat werden de bijzonder neutrale scholen. Daarmee was de politieke strijd om het onderwijs nog lang niet beslecht. In het land werden de verhoudingen tussen openbaar en bijzonder steeds slechter. In de jaren zeventig van de negentiende eeuw oefenden beide kanten druk uit op de regering om de zaken nu eens eindelijk wat beter te regelen. Gelijke behandeling van beide soorten scholen was vooral het streven van de christelijke partijen, maar dat vorm geven bleef nog een hele klus.

In 1878 kreeg ons land alweer een nieuwe schoolwet, waardoor de overheid zich nog meer met het onderwijs kon bemoeien. Verbetering van de kwaliteit lag ten grondslag aan de veranderingen, wat aandacht voor de gebouwen betekende. Maar ook werd het vakkenpakket dat de leerlingen kregen voorgeschoteld uitgebreid en kreeg het personeel betere arbeidsvoorwaarden. Dat leverde wel een forse verhoging van de kosten op, wat voor de bijzondere scholen niet fijn was. Vanuit confessionele hoek kwam dan ook protest en een hernieuwd verzoek om een overheidsbijdrage. Het duurde nog tot de schoolwet van 1889 voordat het bijzonder onderwijs een gedeeltelijke subsidie mocht ontvangen,

12

De Rijksleerschool gezien vanaf de Singelstraat kijkend in de richting van het NS-station. In het midden het puntdak van de gymnastiekzaal. De rechterflank, daar waar de Rijksleerschool gevestigd was, werd in 1989 gesloopt. Het aanzicht is verder niet wezenlijk veranderd.

1922: Toch een eliteschool?

“Toen in den loop van dit jaar de ouders de nieuwe aanslagbiljetten voor schoolgeld ontvingen, dreigde de school met één slag vrijwel ontvolkt te worden.

Dit laatste werd toen voorkomen, doordat het Gemeentebestuur weigerde de leerlingen van de Leerschool op de gemeentescholen toe te laten. De toestand zal echter weer critiek worden, zoodra de aangifte voor de nieuwen

cursus aan de gemeentelijke scholen opengesteld wordt. Zoo komt het voor, dat iemand betaalt: op de Leerschool voor 1 kind f 67,50, op de gemeenteschool was dat f 13.” (Uit het verslag van de Rijksleerschool, 1921–1922)

13

maar van enige gelijkstelling was nog geen sprake. Die kwam pas in 1920, na de befaamde pacificatie en een compromis met de liberalen, die in ruil het algemeen kiesrecht terugkregen.

Om de kwaliteit van het onderwijs te waarborgen ging de overheid zich in de tweede helft van de negentiende eeuw ook bemoeien met kwaliteit en opleiding van het onderwijzend personeel. In 1876 werd bij de behandeling van de begroting besloten tot het oprichten van drie nieuwe Rijkskweekscholen, waar studenten de benodigde bevoegdheden konden verwerven. Middelburg en Deventer waren het jaar daarop als eerste aan de beurt, in 1879 volgde Nijmegen. In 1880 kwam Maastricht daar als vierde bij.

De school in Deventer ging voorlopig van start in het gebouw van de Muziekschool in de Polstraat en verhuisde al spoedig naar het volgende tijdelijke onderkomen, de bovenverdieping van sociëteit De Hereeniging aan de Grote Poot. Twintig studenten schreven zich in voor het eerste jaar, maar dat aantal groeide razendsnel, zodat naar nieuwbouw aan de Singel verhuisd kon worden. Daarachter werd in 1881 een aan de Rijkskweekschool verbonden Rijksleerschool in gebruik genomen – één van de zes in het gehele land. Net als de kweekscholen stonden

zij onder direct gezag van de regering, en zouden ze dat voorlopig ook blijven.

Het boekje dat in 1902 verscheen bij het jubileum van de kweekschool meldt in een terugblik:

“Intusschen naderden de nieuwe gebouwen, tot welker oprichting de Gemeente Deventer zich verbonden had, haar voltooiing, en in Sept. 1881 werd de Leerschool in de Brinkpoortstraat in gebruik genomen, met den Heer A.H. Kloosterman tot Hoofd, die met de Dames J. Vunderink en R. Hessling de eenige is van het eerste personeel, die nog aan de school verbonden is.”

In 1981 vond B. Birza in de Haagse archieven het eerste teken van bestaan van de Deventer leerschool:

“Een met keurige krulletters geschreven stichtingsakte was honderd jaar geleden het officiële begin van de Rijksleerschool (...).”

Dat was een half jaar voordat de kweekschool het nog steeds bestaande gebouw aan de Singel betrok, nadat de gemeente een slag met het Rijk had gewonnen. De leerschool was - zoals het Deventer Dagblad dat aan de vooravond van het eeuwfeest in de jaren tachtig van de

In de beginjaren was de Kweekschool korte tijd gehuisvest aan de Grote Poot op de bovenetage van De Hereeniging. Al snel verhuisde de school naar de Singel.

Van bonnen schrijven door de parkeerpolitie op de Singelstraat was vroeger geen sprake. Links op de hoek een zaak in Kaas, Visch, Fruit, Comestibles van G.J. v/d Worp. Het pand waar nu een uitzendbureau zetelt, werd in de jaren zeventig gesloopt. Links ging je dus naar de oude Rijksleerschool; rechts naar de huidige Deventer Leerschool. Hoe een historische straat een 'uitzendstraat' werd.

1962: De waarde van directeur Muller

“De reorganisatie van de Rijksleerschool heeft zich dit jaar voltrokken en blijkt een groot succes te zijn geweest. Het contact met de Kweekschool is nu zeer

verstevigd en het onderwijs aan de Leerschool ademt een nieuwe geest, dankzij het enthousiasme van de leerkrachten en speciaal van het hoofd, de heer W. Muller. Steeds meer blijkt echter hoe dringend nodig een nieuw

gebouw is en hoe leermiddelen en meubilair noodzakelijk door nieuw moeten worden vervangen.”

(Uit het verslag van de Rijkskweekschool, 1961–1962)

15

vorige eeuw noemde - een ‘oefenterrein’ voor de naastgelegen Academie. Kwekelingen hoefden zo niet op zoek naar ook toen al schaarse stageplekken, de kweekschool zelf hield op zijn beurt een oogje op de studenten. Door die hechte band met de kweekschool was de leerschool ook een plek waar experimenten in nieuwe onderwijsvormen plaatsvonden. Zo werd de Rijksleerschool vanzelf een vooruitstrevend onderwijsinstituut, wat het tot op de dag van vandaag is gebleven. Een school ook waar directeuren opvallend lang aanbleven. Zo vertrok pionier Kloosterman pas na bijna veertig dienstjaren, een voorbeeld dat veel van zijn opvolgers hebben nagevolgd.

Op de achtergrond woedde landelijk de schoolstrijd onverminderd voort, er struikelden zelfs kabinetten over. Langzaam maar zeker bewoog de politiek zich in de richting van een langer houdbaar compromis, waarbij enerzijds allerlei zaken van algemeen belang – zoals in 1900 de leerplicht – na veel onenigheid centraal geregeld werden, en anderzijds de regering zo veel mogelijk aan de schoolbesturen en gemeenten zelf overliet. Behalve uiteraard in het geval van de Leerscholen, vijf stuks in totaal. Die vielen bij gebrek aan een apart onderwijsministerie aanvankelijk onder Binnenlandse Zaken. Dat lag meteen al in de clinch met het Deventer gemeentebestuur, over vestiging en locatie. Deventer was nog een vestingstad en de beoogde plek lag op het terrein van Defensie, waar ze weinig voelden voor de plannen, in verband met het vrije schootsveld en andere zaken van militair belang. Uiteindelijk gingen de militairen toch overstag en kon de school van start.

In de eerste decennia van zijn bestaan had de Deventer Rijkskweekschool een regiofunctie voor geheel Noordoost-Nederland. Naarmate de jaren verstreken werden her en der meer kweekscholen opgericht, en ook nam het aantal lagere scholen toe, zodat de behoefte aan een aparte stageplek voor kwekelingen minder werd. Langzaam maar zeker verdween zo ook het oorspronkelijke bestaansrecht van de Rijksleerschool, die het vervolgens zocht in verdere educatieve en pedagogische experimenten. Opvallend is bijvoorbeeld, dat terwijl de rest van het land pas relatief recent kleuterklassen en lagere school integreerde, de Rijksleerschool in Deventer al veel eerder op dat spoor zat. Kinderen zaten acht jaar op school, wat zal hebben bijgedragen aan het opvallend hoge niveau, zeker in vergelijking met de andere lagere scholen, waar de leerlingen niet langer dan zes jaar doorbrachten.

Na de oorlog ging de school specifiek voorbereiden op de hogere vervolgopleidingen. René Tenkink schreef daar in het Deventer Dagblad bij gelegenheid van het vorige jubileum over:

“Onder de straffe leiding van schoolhoofd R. Haarsma was de onderwijsinstelling een zogeheten opleidingsschool voor het voortgezet onderwijs. F.H. de Negro, het huidige schoolhoofd, noemt spottend de school in de jaren ‘40-’60 een ‘drilschool waar de kinderen werden afgericht voor de HBS’. In de hoogste klas moesten leerlingen volgens De Negro aan de lopende band taken maken uit boekjes waarin alle toelatingsexamens van de HBS stonden.”

16

Het Brinkpoortplein gezien vanaf de schoolzijde.

1965: Nieuwbouwplannen

“De vraag of de mogelijkheid hiertoe ook beperkt wordt door aan de ruimtelijke indeling te stellen eisen, wordt in de brief van de Rijksgebouwendienst niet

beantwoord. De reden dat hierop geen antwoord gegeven is, moet waarschijnlijk gezocht worden in het feit dat de directeur van deze dienst eerst antwoord wenst op de vraag of de ligging van de Leerschool een zekere

binding heeft aan de tegenwoordige plaats. Deze vraag moet zonder meer positief beantwoord worden, want in de gemeentelijke planning van de scholen is rekening gehouden met het feit dat de Leerschool

Het maakte de school zo populair dat vanwege de enorme toeloop een dependance werd gesticht, aan de Diepenveenseweg. Die werd later door de gemeente overgenomen en na een verhuizing naar Borgele omgedoopt tot Borgloschool. De school bestaat nog steeds en heeft nu zelf twee vestigingen.

In de jaren zestig verwierf de Deventer Leerschool onder directeur Muller zelfs enige landelijke faam. Door de invoering van allerlei onderwijsvernieuwingen werd de lijn uit het verleden voortgezet. Zijn opvolger De Negro zei daarover later dat andere scholen een voorbeeld aan zijn Leerschool namen, en met argusogen keken naar ontwikkelingen als niveaulezen en het terugdringen van klas-sikaal onderwijs. Het individuele kind stond voortaan centraal.

Begin jaren tachtig, synchroon met het honderdjarig bestaan, volgde een historische cesuur. De overheid gooide het lager onderwijs op zijn kop en stootte daarbij het handjevol leerscholen af. Lang bleef onzeker wat de gevolgen voor Deventer zouden zijn.

De ouders wachtten de ontwikkelingen niet af en verzamelden zich in een vereniging, die het bevoegd gezag van het Rijk over wilde nemen. Het Deventer college van burgemeester en wethouders, en dan vooral onderwijs-wethouder Duimel (PvdA), gaf zich niet direct gewonnen. De gemeente had zich wel met succes ingespannen voor het behoud van de kweekschool die toen al Pedagogische Academie heette, maar besteedde aanmerkelijk minder aandacht aan de behoeften van de aanpalende lagere

school. Die zou wat het college betreft het beste kunnen fuseren met de naastgelegen Brinkpoortschool.

Personeel en de ouders van de circa honderdzeventig leerlingen voorzagen dientengevolge verlies van identiteit en arbeidsplaatsen en stelden een noodplan op, dat het voortbestaan moest garanderen. Onderwijsminister Pais (ook PvdA) had daar op zijn beurt geen enkel probleem mee. Dat was een hele opluchting voor de initiatief-nemers, want het Rijk wist eigenlijk niet zo goed wat het met de scholen aanmoest. Er was zelfs nog even sprake van dat het departement ze gewoon zelf in beheer zou houden.

In de media barstte een waar offensief los, waarin de Leerschool schermde met haar unieke eigenschappen die uiteraard niet verloren mochten gaan. De kleinschaligheid natuurlijk en de actieve betrokkenheid van de ouders, maar ook de manier waarop les werd gegeven, met veel aandacht voor het individu. De voorzitter van de ouder-commissie, Donker, kon niet zeggen wat precies de identiteit van de school was, maar toonde wel een afkeer van de eenheidsworst die het overige onderwijs zou kenmerken.

Formeel moest de gemeenteraad instemmen met een doorstart. Zolang dat nog niet was gebeurd, kon wat Duimel betreft van een zelfstandige Deventer Leerschool geen sprake zijn, vooral ook omdat de gemeente de school moest financieren. Burgemeester Posthuma verklaarde te wachten op een uitnodiging voor overleg met Den Haag, maar het liep allemaal met een sisser af – en met de door de school gewenste uitkomst.

18

Nauwelijks voorstelbaar, maar zo zag in 1921 het Brinkpoortplein, het huidige schoolplein eruit. Destijds was het school C, later werd dat de Brinkpoortschool en dus weer later de Deventer Leerschool. Het gebouw dateert uit 1894.

..... als school in de binnenstad gehandhaafd blijft. Voor de Leerschool zelf brengt dit met zich mee dat de schoolbevolking een eigen karakter krijgt. De kinderen komen uit alle lagen van de bevolking. Dit is van grote

waarde voor de praktische vorming van onze kwekelingen.”
(Uit een brief van de directeur van de Rijkskweekschool aan de Staatssecretaris van Onderwijs & Wetenschappen, 13 mei 1965)

19

Bij de feestelijke viering van het honderdjarig bestaan was alles in kannen en kruiken en bleef het wachten alleen nog op verdere formalisering. Wethouder Duimel zette in zijn toespraak tijdens het eeuwfeest nog wel kritische kanttekeningen bij de school, die volgens hem ‘niet alleen een oefenschool voor aankomende onderwijzers’ was geweest, maar ook haar leerlingen zodanig ‘trainde’ dat ‘doorstroming naar HBS en bij voorkeur gymnasium werd nagestreefd’. Dat de gemeente ook niet echt goed wist wat ze wilde, blijkt wel uit zijn afsluitende verzuchting:

“In 1981 zou het geen goede zaak zijn als wij alleen maar voor ogen zouden hebben op te leiden voor gymnasium en dergelijke. Wat niet wil zeggen dat wij als gemeentebestuur niet blij zijn dat dit werk de komende honderd jaar kan worden voortgezet.”

Voor de vertegenwoordiger van het zich terugtrekkende Rijk was de feestelijke dag juist ‘omfloerst met weemoed’.

Met het afscheid van Rijk en kweekschool kwam vijftientwintig jaar geleden ook een verhuizing in zicht. De school kon niet langer gebruikmaken van het gebouw aan de Singelstraat, zodat moest worden uitgeweken naar de huidige locatie aan het Brinkpoortplein dat er in die tijd volkomen anders uitzag dan we inmiddels gewend zijn. Waar nu vrolijke nieuwbouw in Italiaanse sferen van heinde en verre architectuurliefhebbers trekt, wachtte een kale vlakte op de aannemers. Vanuit de hoofdingang van de school was aan de einder de Broederenkerk nog zichtbaar. Het gebouw zelf was evenmin nieuw, dat was in

gebruik geweest bij de al genoemde Brinkpoortschool, die zelf verhuisde naar de Bagijnenstraat en veranderde in de nog steeds bestaande Hagenpoortschool.

De ingebruikname van het nieuwe onderkomen ging gepaard met het nodige feestgedruis, waar de lokale krant enthousiast verslag van deed:

“Begeleid door muziek van draaiorgel De Turk hebben de leerlingen van de Deventer Leerschool aan de Brinkpoortstraat vanmorgen hun school heropend. De school was voor de gelegenheid ‘ingepakt’ door de Deventer kunstenaar Roderick Pijpers die alle ramen van vrolijk beschilderde luiken had voorzien. Die luiken waren vervolgens met een strik dichtgemaakt. De ingang had Pijpers gebarricadeerd met een ‘taart’. Indachtig Holle Bolle Gijs en zijn rijstebrijberg ‘aten’ leerkrachten en leerlingen zich een toegang tot de school.”

De splinternieuwe, formeel bijzonder neutrale Deventer Leerschool sloot zich niet aan bij ideologische invalshoeken als Jenaplan of Montessori, maar bleef zijn eigen koers varen. Als iets de identiteit benaderde, dan is het die eigenwijsheid. In de jaren tachtig van de vorige eeuw, toen het hele onderwijs van hoog tot laag helemaal anders en opnieuw moest, beriep de Leerschool zich juist weer op het belang van de traditie. Directeur De Negro liet in de krant zetten dat de individualisering in het basisonderwijs wat al te ver was doorgevoerd en dat ‘traditioneel onderwijs in veel gevallen tot een beter resultaat leidt’.

20

De Rijksleerschool, toen nog gevestigd aan de Brinkpoortstraat.
Gefotografeerd vanaf de Keizerstraat richting Singelstraat.
Parkeren gebeurt nog steeds, al is het type auto inmiddels wel
wat veranderd...

1967: Hoort de school bij de binnenstad?

“In 1961 werd de toestand van de afgekeurde gebouwen echter onhoudbaar en mijn eerste werk als directeur is geweest hierin verandering te brengen.

Allereerst heb ik het gemeentebestuur gevraagd of het voortbestaan van de Rijksleerschool als binnenstadsschool gerechtvaardigd was. In een uitvoerig rapport werd op deze vraag een bevestigend antwoord ontvangen.”

(Uit een brief van de directeur van de Rijkskweekschool aan het Ministerie van Onderwijs & Wetenschappen, 11 augustus 1967)

21

Vandaar dat iedereen mocht weten dat je op de Deventer Leerschool ook gewoon ouderwets kon blijven zitten en dat het accent nog steeds lag op klassikaal onderwijs, waar elders een steeds groter beroep werd gedaan op de zelfstandigheid van de leerling. Traditie leek een gat in de basisschoolmarkt. De school plaatste niet alleen advertenties waarin ze zich aanpreef als ‘traditioneel vernieuwend’, maar riep bijvoorbeeld ook een schaatswedstrijd op de Singel meteen uit tot een ‘nieuwe traditie’.

Na de afronding van de verzelfstandiging, verhuizing en de daarbij noodzakelijke verbouwing, kwam de school in aanmerkelijk rustiger vaarwater. Wie zijn oor in de stad te luisteren legt, hoort soms nog steeds de oude vooroordelen over een ‘kakschool’ - al wordt daarvoor vaker het woord ‘elitair’ gebruikt en zal niet zo gauw iemand meer met de witkwast aan de slag gaan.

In onderwijsland gaan de door Den Haag afgeroepen veranderingen intussen onverminderd door, en ook onder dat geweld blijft de school een buitenbeentje. Waar andere scholen opgaan in steeds verder groeiende organisaties met bovenscholse managementteams, houdt de Deventer Leerschool vast aan zijn zelfstandigheid, met een eigen bestuur en een grote rol voor de ouders, als leden van de schoolvereniging. Hoewel onderwijsdeskundigen de zegeningen van schaalvergroting als weg naar een gouden toekomst aanbevelen, leert de geschiedenis van het Nederlandse onderwijs nu juist dat wat vandaag de oplossing voor alle kwalen lijkt, morgen juist weer het probleem kan zijn. Hoe dat gaat uitpakken lezen we als alles meezit in het volgende jubileumboek.

22

Rijkshweekschool te Deventer.

Deventer, 6 Juli 1948

M.

Omdat de M. L. L. S. met ingang van 16 juli alle taken nodig heeft, is het Afschaffingscommissie bepaald op Dinsdag 12 Juli, begin 8 uur in 't gebouw der M. L. L. S. Brinkgravenweg 61. Welk is dit medelen aan uw leerlingen?

Nr. 22 J. Kleinhouw

23 F. Hoer

24 H. Rensen

RIJKSK WEEKSCHOOL
1 JULI 1948

RIJKSK WEEKSCHOOL
1 JULI 1948

RIJKSK WEEKSCHOOL
1 JULI 1948

1. VERBODEN - 2. VERBODEN - 3. VERBODEN - 4. VERBODEN

1. VERBODEN. Het verbod, te zijn toegestaan, wordt 1. de...
2. VERBODEN. Het verbod, te zijn toegestaan, wordt 2. de...
3. VERBODEN. Het verbod, te zijn toegestaan, wordt 3. de...
4. VERBODEN. Het verbod, te zijn toegestaan, wordt 4. de...

5. VERBODEN. Het verbod, te zijn toegestaan, wordt 5. de...
6. VERBODEN. Het verbod, te zijn toegestaan, wordt 6. de...
7. VERBODEN. Het verbod, te zijn toegestaan, wordt 7. de...
8. VERBODEN. Het verbod, te zijn toegestaan, wordt 8. de...

9. VERBODEN. Het verbod, te zijn toegestaan, wordt 9. de...
10. VERBODEN. Het verbod, te zijn toegestaan, wordt 10. de...
11. VERBODEN. Het verbod, te zijn toegestaan, wordt 11. de...
12. VERBODEN. Het verbod, te zijn toegestaan, wordt 12. de...

13. VERBODEN. Het verbod, te zijn toegestaan, wordt 13. de...
14. VERBODEN. Het verbod, te zijn toegestaan, wordt 14. de...
15. VERBODEN. Het verbod, te zijn toegestaan, wordt 15. de...
16. VERBODEN. Het verbod, te zijn toegestaan, wordt 16. de...

17. VERBODEN. Het verbod, te zijn toegestaan, wordt 17. de...
18. VERBODEN. Het verbod, te zijn toegestaan, wordt 18. de...
19. VERBODEN. Het verbod, te zijn toegestaan, wordt 19. de...
20. VERBODEN. Het verbod, te zijn toegestaan, wordt 20. de...

21. VERBODEN. Het verbod, te zijn toegestaan, wordt 21. de...
22. VERBODEN. Het verbod, te zijn toegestaan, wordt 22. de...
23. VERBODEN. Het verbod, te zijn toegestaan, wordt 23. de...
24. VERBODEN. Het verbod, te zijn toegestaan, wordt 24. de...

25. VERBODEN. Het verbod, te zijn toegestaan, wordt 25. de...
26. VERBODEN. Het verbod, te zijn toegestaan, wordt 26. de...
27. VERBODEN. Het verbod, te zijn toegestaan, wordt 27. de...
28. VERBODEN. Het verbod, te zijn toegestaan, wordt 28. de...

$$\begin{array}{c} \text{100} \\ \text{10} \\ \text{100} \end{array} + \begin{array}{c} \text{100} \\ \text{100} \\ \text{100} \end{array} = 13 \text{ cent}$$

$$\begin{array}{c} \text{100} \\ \text{10} \\ \text{100} \end{array} + \begin{array}{c} \text{100} \\ \text{100} \\ \text{100} \end{array} = \text{cent}$$

$$1 \text{ dubbelp} + 2 \text{ cent} = \text{cent}$$

$$1 \text{ dubbelp} + 0 \text{ cent} = \text{cent}$$

Deventer, 10 Januari

Beste Pa:

Uw stude is een rozenstude
Voor elk, die je ontmoet.

Leen schied, want een
vraagde

En het je't zelf goed

N. J. Hoer

Deventer, 11

1. JULI 1948 - 1 JULI 1948

RIJKSK WEEKSCHOOL DEVENTER

1. VERBODEN - 2. VERBODEN - 3. VERBODEN - 4. VERBODEN

1. VERBODEN. Het verbod, te zijn toegestaan, wordt 1. de...
2. VERBODEN. Het verbod, te zijn toegestaan, wordt 2. de...
3. VERBODEN. Het verbod, te zijn toegestaan, wordt 3. de...
4. VERBODEN. Het verbod, te zijn toegestaan, wordt 4. de...

5. VERBODEN. Het verbod, te zijn toegestaan, wordt 5. de...
6. VERBODEN. Het verbod, te zijn toegestaan, wordt 6. de...
7. VERBODEN. Het verbod, te zijn toegestaan, wordt 7. de...
8. VERBODEN. Het verbod, te zijn toegestaan, wordt 8. de...

9. VERBODEN. Het verbod, te zijn toegestaan, wordt 9. de...
10. VERBODEN. Het verbod, te zijn toegestaan, wordt 10. de...
11. VERBODEN. Het verbod, te zijn toegestaan, wordt 11. de...
12. VERBODEN. Het verbod, te zijn toegestaan, wordt 12. de...

Gericht van Ouders

De RIJKSK WEEKSCHOOL, hof op 1000 M.L.S.
M. L. S. Synthesis, Hinderhout

Leefde voor de kinderen, maar 6 per
Nagelde van de kinderen geschiedde

Het schooljaar begint met 1. September

Het schooljaar is gelijk aan dat voor de andere
openbare en bijzondere scholen in de Gemeente
Deventer.

1973: Geen oud schoolgebouw

"Ik kan mij [althans] niet voorstellen dat anno 1973 een dergelijk plan (om de Rijksleerschool te vestigen in het oude gebouw van de Rijks-HBS) wordt

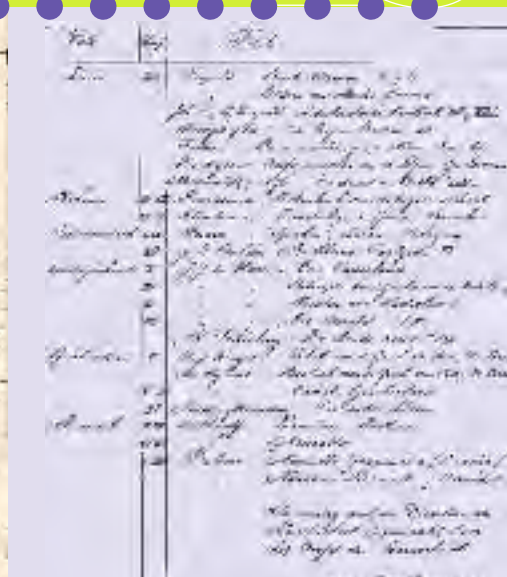
voorgesteld. Ik dacht dat de vroegere module van een gang met aan weerszijden lokalen nu toch wel achterhaald is. [...]

Ik vind het onaanvaardbaar, dat op dit moment een basisschool gebouwd wordt

naar de inzichten van 50 jaar geleden.

(Uit een brief aan de Directie Hoofdafdeling Bouwzaken, 13 april 1973)

23

deventer
leer school

Ouders: "Desnoods neutraal-bijzondere school"

**"Toekomst Rijksleerschool
nu veilig gaan stellen"**

Lees verder op de volgende
pagina's van de krant

© 2000 Blackwell Science Ltd, *Journal of Internal Medicine* 247: 101–107

[illegible][illegible]

The 70 children, from 10 to 16 years old, are supervised by a teacher and a health worker. "I don't want to go to school," says 12-year-old Leticia. "I don't like to study. I like to play."

Kambergan von der Südküste nach N. in die
 nordwestliche Richtung. F. H. de Jagers:
 "Waschen sie sich nicht selbst an, aber?"

http://dx.doi.org/10.1016/j.jmb.2011.05.014

Downloaded from <http://ajph.org/> at University of California, San Diego on September 11, 2012

See Table 1.2.

PROBABILITY OF OBTAINING A CERTAIN OUTCOME		PROBABILITY OF OBTAINING A CERTAIN OUTCOME	
Outcome	Probability	Outcome	Probability
1	0.1	6	0.1
2	0.2	7	0.2
3	0.3	8	0.3
4	0.4	9	0.4
5	0.5	10	0.5

2. *Explain the importance of the following factors in the development of a country:*

1. The authors state that the study was conducted in the United States, but the data were collected from a single source, which may limit the generalizability of the findings.

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{f_n(x)}{g_n(x)} = \frac{f(x)}{g(x)}$$

STINSELSCHOOL DEVENTER

bioRxiv preprint doi: <https://doi.org/10.1101/2019.05.20.256800>; this version posted May 20, 2019. The copyright holder for this preprint (which was not certified by peer review) is the author/funder, who has granted bioRxiv a license to display the preprint in perpetuity. It is made available under aCC-BY-NC-ND 4.0 International license.

28 Dec 1941

Grubbs	8	8	6	inches approx
Wip	8	8	8	
Latex	7 1/2	8	8	
Edwards	8	8 1/2	8	
Hickson	7	8 1/2	8	
McIntire	8 1/2	8 1/2	8 1/2	
Grubbins				
Acorn Grubbs				
Elgin				
Tolson				
Edwards type 100000	8	6	6	
Hickson	7	7	7 1/2	
Edwards				
Wip (new type)				

4. *Handwritten note:* "The [illegible] [illegible]"

On September 10, 1964, the following was received:

Grandioos verloop

Vooraf oudere lichtingen op de reünie van Rijksleerschool

(Van een ander verslaggever)

[illegible]

De aankomst op 05 september van
05 april 1990

But I've also been told a few things that I've never heard before.

Most wind-borne insect tracheids are small, but the winged aphid or the silverfish fly larva are exceptions. "The winged aphid is 100 µm," he says. "The silverfish fly larva is 1 mm long and 0.5 mm wide. It's a very large insect tracheid, and it's a very large insect tracheid, and it's a very large insect tracheid."

26

Schoolgebouwen leveren blijvende herinnering

Karakteristiek en sfeerbepalend

De grote boom op het schoolplein, de lange gangen, de grote trap. In de vele herinneringen die in dit boek zijn opgetekend, spelen sfeer en uitstraling van het schoolgebouw een belangrijke rol. Wat was en is er zo bijzonder aan de gebouwen aan de Singel, Singelstraat en Brinkpoortstraat?

Architect Jón Kristinsson was in 1990 verantwoordelijk voor de nieuwbouw van het complex aan de Singel en de Singelstraat, de gebouwen waar nu ROC Aventus is gevestigd. “Mijn uitgangspunt was zo veel mogelijk van het oude intact te houden,” zo vertelt hij. “Waar we een gedeelte hebben aangebouwd, is de buitenmuur gewoon blijven staan. Een gat erin en je bent in het nieuwe gedeelte. En er is bijvoorbeeld een zwevende fundering aangebracht boven de wortels van de oude boom op het schoolplein.” De boom die ondanks zware stormschade niet best meer was, is behouden gebleven. Evenals de oude gymzaal met zijn karakteristieke zuilen en bogen. Die doet nu dienst als kantine. De oude kweekschool aan de Singel is er nog, het schoolgebouw aan de Brinkpoortstraat – de oude Rijksleerschool dus - niet meer. Daarvoor is nieuwbouw in de plaats gekomen. Kristinsson: “Het moest er niet uitzien als een school, passen in de omgeving. Is prima gelukt. Er is destijds ook niet één bezwaarschrift ingediend tegen de plannen. En dat is zeer bijzonder voor een dergelijke ingrijpende verbouwing.” Zijn architectenbureau ontving in 1992 de publieksprijs van Lions Deventer en het Deventer Dagblad.

“Het is natuurlijk heel apart dat je mag werken aan het gebouw waar al onze vier kinderen op school hebben gezeten,” zo vult mevrouw Kristinsson aan. Ook zij was betrokken bij de verbouwing en heeft met name de kleuren en de aankleding bepaald. “Ik weet nog dat ze een groot feest wilden organiseren vlak voordat het gebouw zou worden afgebroken, maar daar hebben ze uiteindelijk geen toestemming voor gekregen.” De Kristinssons zijn trots op het resultaat: “Weet je, in al die jaren dat de nieuwbouw er nu staat, is het nog nooit beklad met graffiti. Het gebouw straalt rust en harmonie uit en wekt geen agressiviteit op,” aldus Jón. Het monumentale karakter is behouden gebleven, eerder versterkt. De oude toegangsdeur – naast het kamertje van Muller – is behouden gebleven en verwerkt in de Brinkpoortstraat, naast de slagboom.

Het gebouw waar de Deventer Leerschool nu gehuisvest is, kent de architect niet zo heel goed. “Maar bijzonder is het wel. Het lijkt alsof het om de trappen heen is gebouwd. Die zijn heel speciaal,” zo zegt hij. “En het plein met de bomen rondom, ja, dat is mooi.”

Verbouwingsplannen van de gemeente, verhuizing van de school. Het houdt de gemoederen binnen de Deventer Leerschool al jaren bezig. Maar de vorig jaar ingezette renovatie – nieuwe beglazing, een nieuw dak, vides in de lokalen en nieuwe toiletten – geeft al aan dat het onderwijs van de Deventer Leerschool nog jaren aan de Brinkpoortstraat kan worden gegeven. In een sfeervol, monumentaal pand, wat zo karakteristiek is voor de school. Het typeert de Deventer Leerschool.

Het Deventer Leerschoolgevoel volgens Frits de Negro

‘Ik zie de school als een verlengstuk van thuis’

Eerder heeft u in dit boek kunnen lezen dat de Deventer Leerschool een beetje een buitenbeentje is in schoolland. En dat het al 125 jaar een vooruitstrevend onderwijs-instituut is. Maar verklaart dit ook het Deventer Leerschoolgevoel? Wat maakt deze school nu zo bijzonder? De primaire reactie van Frits de Negro op die vraag is: “Het zit overal. Dat voel je al als je het gebouw binnenstapt. Het is de entourage, de atmosfeer, het klimaat...”

Vertrouwd

Expliciet noemt hij een aantal factoren wat de Deventer Leerschool anders dan andere scholen maakt. Doorgaand op het onderbuikgevoel zegt hij: “Ik zie de Deventer Leerschool altijd een beetje als een verlengstuk van thuis. Door de relatieve kleinschaligheid kent iedereen hier elkaar. De kleuters kennen de bovenbouw en zijn niet bevreesd om ‘naar boven te gaan’. We vieren en delen ook heel veel samen. Net als thuis. En vergelijk ik ons met andere basisscholen, dan heerst hier denk ik ook rust. We hebben heel weinig incidenten. Er is een veilig klimaat waar kinderen zichzelf kunnen zijn.” Bewust kiest de Deventer Leerschool er ook voor om klein te blijven. Maximaal 250 leerlingen. De Negro: “We zouden best uit kunnen breiden of een dependance kunnen maken, maar daarmee verlies je het unieke karakter van de school. Nu blijft het allemaal te overzien. Wat we willen is warme aandacht voor het individu en geen eenheidsworst worden.”

Bijzonder Neutraal Onderwijs

Een ander onderscheid is dat de Deventer Leerschool Bijzonder Neutraal Onderwijs is. Naast openbaar onderwijs zijn er diverse bijzonder-onderwijsvormen in Nederland; veelal gestoeld op levensovertuiging of lesinhoud. Van rooms-katholiek tot Jenaplan, van islamitisch tot Montessori. De Leerschool is een van de weinige scholen die bijzonder neutraal zijn. Ofwel: iedere gezindte is welkom. Toch, is de Deventer Leerschool een afspiegeling van de maatschappij? “Ik ken de kritiek,” aldus Frits de Negro. “We zouden kak zijn en niet multicultureel. Maar iedereen is hier welkom. Ouders bepalen dat zelf. Laat ik het zo zeggen: ik denk dat we een afspiegeling zijn van de binnenstadmaatschappij. Daar zitten veel ondernemers en dat zie je terug op onze school. Veel ouders hebben een eigen bedrijf. Het leuke aspect hiervan is dat er veel ‘bagage’ in de school wordt gebracht. Het zijn vaak hoger opgeleide ouders. Maar misschien zou de verhouding idealiter iets gemêleerder moeten zijn.”

De status van Bijzonder Neutraal brengt met zich mee dat de Leerschool een vereniging is waarvan de ouders van de kinderen automatisch lid zijn. Feitelijk zijn de ouders de baas. De Negro: “Belangrijke beslissingen worden op de Algemene Ledenvergadering genomen. We houden ons als team leraren echter het recht voor om over onderwijs-technische zaken zelf te beslissen. Daar hebben we toch meer verstand van. Die verenigingsstructuur zorgt ervoor dat ouders op deze school erg actief zijn. Ook dat onderscheidt ons van andere scholen.”

Autonomie

De gemeente heeft niets over de school te vertellen. Ze moesten wel een gebouw ter beschikking stellen en bij grote gebouwreparaties moeten ze bijspringen. Maar de school wordt rechtstreeks door het rijk gefinancierd. Frits: “Voor de rest hebben we volledig de vrije hand. Zo kunnen we het aantal kinderen limiteren en bijvoorbeeld ook schoolgeld heffen. En willen we dingen niet, doen we ze niet. Ja, in die zin zijn we een echte eenpitter. Al werken we wel samen in het ‘Weer Samen Naar School-verband’; als scholen in Deventer zitten we in elkaars bestuur om dingen te delen. Maar we zijn dus niet, zoals veel scholen, onderdeel van een groot bestuur/netwerk. We zijn volledig eigen baas.”

Monitorschool

Bijzonder is ook, volgens Frits de Negro, de koppeling met de Pabo. De Leerschool is monitorschool van de Pabo, hetgeen betekent dat de school meedenkt welke richting de Pabo op moet. “Zo blijf je op de hoogte van de laatste ontwikkelingen. We geven klassiek onderwijs en pikken de nieuwe dingen eruit die we willen,” zegt Frits. “In die zin sluit de historische cirkel zich: de Leerschool is weer een beetje kweekschool.” Ook is er een interne stagedocent die stagiaires begeleid.

De toekomst

Tot slot: bestaat de Leerschool over tien jaar nog als zelfstandige school? Frits: “Ik hoop het oprecht. Financieel rooien we het wel. We zijn van de vijf oorspronkelijke leerscholen in Nederland (Maastricht, Middelburg, Haarlem, Apeldoorn en Deventer) de enige die niet is opgegaan in een openbaar-schoolverband. Als ik hier wegga, hoop ik dat mijn opvolger niet voor de makkelijke weg kiest en er ook een openbare school van maakt. Natuurlijk moet je meegaan met je tijd. Maar de Deventer Leerschool is letterlijk een monument in de stad. Dat moeten we zo houden.”

Dick Metselaar
Stadsdichter

30

Deventer Leerschool

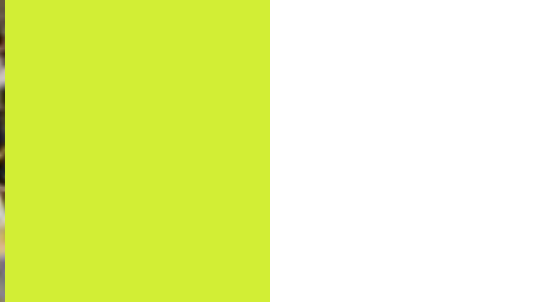
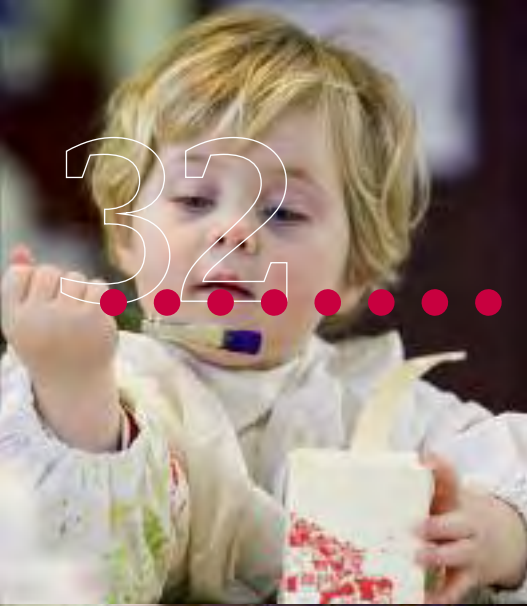
*Dagelijks verjongd en
één en een kwart-eeuw oud.
Deventer Leerschool.
Hier zijn zij geestelijk
en onafhankelijk gegroeid:
de leerling, kwekeling en onderwijzer.*

*Statig staat het gebouw,
speelruimte in de volle stad.
De school, speler in de kring
waar mensen leven, wonen...
en kinderen spellen spelen.*

*Een lange gang
lokale langzij als
stapstenen naar de toekomst.
Ooit wandelden gedwee
kinderen, twee aan twee
langs aap-noot-mies
en platen van Indië.*

*Nu racen, virtueel, over de snelweg
wizzkids van de digitale tijd
voorzien van mp3 en
vet-cool mobiele telefonie
Op school verkennen zij
de ongekende kracht
van nullen en van enen.*

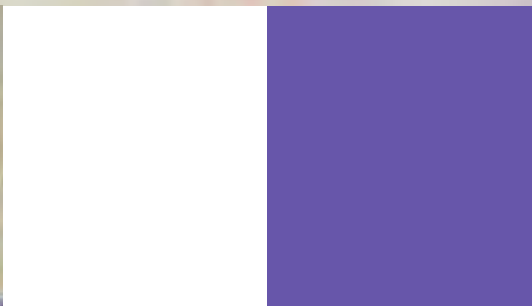
*Kwekelingen, wie kent hun getal,
oefenden hier het lessen leren.
Een veelvoud leerde hier
als kind van vier, van acht,
van tien, met hulp van deze school
de wereld door andere, nieuwe ogen zien.*

Het jaar van Trapje Op

33

De eerste stap van je schoolcarrière. Veel kinderen ontmoeten op Trapje Op hun eerste schoolvriendjes met wie ze soms hun hele lagere schooltijd doorbrengen.

Friedel Loenen, de hoofdleidster van de peuterspeelzaal: "Het merendeel van de kinderen stroomt door naar de Deventer Leerschool. Onze opzet is dan ook de overgang naar de basisschool zo vloeiend mogelijk te laten verlopen." Trapje Op kent drie peutergroepen: eentje op maandag- en donderdagochtend, eentje op woensdagochtend en eentje op dinsdag- en vrijdagochtend.

Samen met juf Anke ten Dijk en juf Rita Kuiper zorgt Friedel ervoor dat de peuters in de drie groepen zich verstandelijk, sociaal en lichamelijk goed ontwikkelen. "Op die leeftijd is regelmaat heel belangrijk," aldus Friedel. "Een vast patroon, een vast ritme, elke dag weer, zorgt voor rust. Tussen alle spelletjes door samen fruit eten en samen drinken, liedjes zingen en groepsgesprekjes hebben." In de zeer sfeervolle en goed uitgeruste peuterspeelzaal - een afgekeurd gymlokaal - die nu tien jaar draait, voelen de peuters zich veilig en happy. Een ideale plek op weg naar school.

34

Joep en Pieter van de Pavoordt

Schooltijd 1965-1975

Nu Uitbaters van theatercafé Bouwkunde

Deventer
Leerschool VIP

Voor straf onder de grote klok in de centrale hal

‘Frits de Negro was onze kwekeling’

Op de vraag waarom de ouders van de broers Van de Pavoordt voor de Rijksleerschool hebben gekozen, zegt Pieter: “Ik denk omdat het een voor die tijd moderne school was met moderne leermethodieken. Maar misschien ook wel een beetje omdat onze ouders afstand namen van hun katholieke roots. We – ook twee zussen van ons waren Leerscholers - zaten op een katholieke kleuterschool, logischerwijs zouden we dan doorstromen naar de St. Bernardus. Maar het werd de Deventer Leerschool.” Broer Joep: “Op de Bernardus hadden jongens en meisjes nog gescheiden onderwijs. Onze ouders waren relatief modern voor die tijd. Wij liepen ook met lange haren rond. Dat was toen nogal ongebruikelijk op die school die toch beetje bekend stond als kak. Lakschoenen en stropdassen bij kinderen waren toen heel normaal. Aan de andere kant zaten er ook vrij veel kinderen uit meer creatieve hoek. En er zaten ook kinderen op school die al drie keer waren blijven zitten. Zo kak was het dus allemaal niet. Streng? Viel eigenlijk ook wel mee. Vernieuwend is een beter woord.”

Pieter: “Frits de Negro, de latere directeur van de Deventer Leerschool, was kwekeling in mijn klas. Nu zouden we dat stagiair noemen. Ik herinner me vooral dat hij gek was op gym en sport.” Joep over zijn memoires: “Vergeet ook niet de klok in de centrale hal. Daar moest je onder gaan staan als je straf had. Ik weet in ieder geval dat ik er twee keer heb gebivakkeerd. En dan maar hopen dat hoofdmeester Muller niet langskwam, want dán had je wat uit te leggen. De hoofdmeester; daar had je toch wel veel respect voor.” Pieter met glimlach: “Ik kan me niet herinneren dat ik onder die klok heb gestaan...”

Glashelder zie ik nog wel voor ogen een optocht waaraan zo’n beetje alle scholen van Deventer meededen. Ik vertelde al dat er nogal wat ouders met culturele achtergrond op school zaten. We hadden toen een flowerpower-hippieachtige wagen gemaakt. Als kinderen liepen we erachteraan in een zelfgemaakte vinger die de wagen als het ware nawees. Maar die hippiewagen werd door een tractor getrokken en die konden we helemaal niet bijhouden. We liepen er pakweg 150 meter achteraan. Idee goed, uitwerking minder.” Joep schiet nog iets anders te binnen: “Wij schreven met van die oranje Bicpenen waaraan je kon zien dat iemand anders er ook al op hadden zitten kluiven.” Pieter: “Ik weet nog dat ik met inkt en kroontjespen schreef en dat we de laatste waren voordat dat werd afgeschaft. Ook was ik - geloof ik - oprichter van schoolkrant De Babbelaar. We hadden zelfs een eigen redactielokaal.” Joep: “Mij staat meer voor ogen de grote boom op het plein waaronder we knikkerden. Ploempen noemden we het.”

Pieter: “Dat ik later met Bouwkunde ben begonnen, zal iets te maken hebben gehad met dat onze ouders veel met cultuur bezig waren. We hebben dat toch met de paplepel ingegoten gekregen. Voor het begin van Bouwkunde heb ik overigens nog een half jaar rondgereisd met een kermis. Ik werkte er als kelner in de poffertjeskraam.” Joep: “Ik heb onder meer vervangende dienst gedaan in de schouwburg in Utrecht. Later ben ik theatertechniek gaan doen. Niet zo heel raar dus dat de paden van mijn broer en mij elkaar later in Bouwkunde weer hebben gekruist.”

36

Het jaar van groep 0/1A

37

De Apengroep is één van de twee instroomgroepen van de Deventer Leerschool. Vier- en vijfjarige kinderen komen hier hun peuterbestaan inleveren. Voor zelfstandigheid, maar ook voor sociale ontwikkeling.

“Zelf keuzes maken is een belangrijk onderdeel van de zelfstandigheidstraining die ze hier krijgen,” aldus Carin Broekman, samen met Ina Prins dit jaar de vaste kracht voor 0/1A. “Zo laten we ze bewust gymmen in hun ondergoed, zodat ze zich leren aan- en uitkleden en zichzelf verzorgen. Ook het planbord met naamkaartjes is een voorbeeld hoe ze zelfstandig met taken om leren gaan.”

De motorische training staat in het teken van het leren vasthouden van de pen. “Het motto in deze groep is: ‘van groot naar klein’. Dat zie je terug in de werkjes die ze hier doen. Alles op A3-formaat. Pas in groep 2 wordt dat kleiner en verfijnder.” Juf Carin vertelt hoe haar kinderen in de loop van het schooljaar het nodige zelfvertrouwen opbouwen: “Ze voelen zich veilig hier. Durven ook mondiger te zijn. Maar omdat het een instroomgroep is, is het wel onrustig. Om de zoveel tijd komt er weer een nieuwe kleuter binnen. Dan moet je je als groep wel elke keer opnieuw aanpassen. Maar ook dat hoort weer bij de ontwikkeling.”

38

Tineke Hidding

Schooltijd 1966-1972

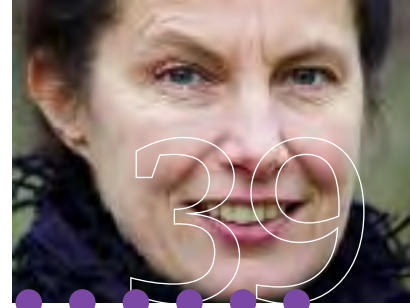
Nu Trainster, moeder, medewerker accountantskantoor van haar man

Deventer
Leerschool VIP

Verlegen meisje wordt zevende op Olympische Spelen

‘In plaats van godsdienstles babysokjes breien. Traumatisch’

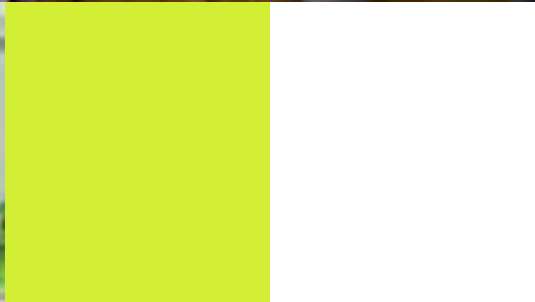

“Ik was op school een heel verlegen meisje,” steekt Tineke Hidding van wal. “Ik voelde me het prettigst als ik weer naar huis kon. Veilig in mijn vertrouwde omgeving. En ik was blij als ik mocht rennen. Ik rende tegen iedereen. Zij één keer, ik twaalf keer. Ik won altijd. Maar dat was nog speels. Pas vanaf mijn achttiende ben ik echt voor topsport gegaan. Al was op de Leerschool al wel duidelijk dat atletiek me lag.” Ze zegt dat ze zich eigenlijk alleen in de vierde klas heel prettig heeft gevoeld. “In de derde en vijfde klas had ik een leraar die zo streng en autoritair was dat ik er niet in de buurt durfde te komen. Als verlegen kind kwam je dan ook niet uit de verf. Maar wat wil je ook met veertig kinderen in één klas. Nu denk ik: een vrije school was ideaal voor mij geweest.” En dan lachend: “Die verlegenheid is er overigens later wel afgegaan.”

“Feitelijk was het niet logisch dat ik op de Rijksleerschool zat. Ik kwam van Knutteldorp, een arbeiderswijk, en de Leerschool was toch vooral voor rijkelui-kinderen. Het hoofd van de school vond ‘ons soort’ toch minder belangrijk. Mijn ouders hebben me er denk ik heen gestuurd, omdat de school goed bekend stond. Ik vond het ook wel een strenge school. Je moest eerst op de gang staan voordat je naar binnen mocht. Gek vond ik ook dat de gymspullen in een kast werden opgeborgen. Alleen tijdens de vakanties mochten die mee naar huis om gewassen te worden. Stinken dat het deed. En de juf kwam bij gym altijd controleren of je wel schone tenen had. Maar ja, ik was thuis altijd aan het robbedoezen in de tuin en had altijd vieze voeten. Moest ik ze wéér gaan wassen. En ik was te verlegen om tegen juf te vertellen hoe dat kwam en dat ik mijn voeten elke ochtend wel degelijk waste.”

Nostalgie denkt ze nog wel eens terug aan hoe mooi ze het oude schoolgebouw – toen nog gelegen achter de Kweekschool – vond. “Met natuurlijk die prachtige gymzaal. Dat was mijn domein. Jammer dat al dat soort gebouwen verloren gaan.” Mijmerend over vroeger zegt Tineke verder: “De Leerschool was een school waar godsdienstonderwijs niet verplicht was. Als je daar niet heen wilde - en van mijn ouders hoefde dat niet - moest je iets anders doen. Jongens kregen handenarbeid. Meisjes moesten handwerken. Ik vond het maar niks. Babysokjes breien. Ik de één en mijn moeder thuis de ander. Er zat wel zes centimeter verschil in. Traumatische ervaring. Ik ging liever rennen, gymmen, sporten.” Overall zegt ze over de lagereschooltijd: “Ondanks mijn verlegenheid waren de normen en waarden op school goed. Al voelde ik me thuis vaak lekkerder.”

Later werd Tineke Hidding meer dan dertig keer Nederlands kampioen atletiek (met name vijf- en zevenkamp) en deed twee keer mee aan de Olympische Spelen. Ze werd zevende in Los Angeles (1984) en viel uit met een blessure op de 100 meter horden in Seoul (1988).

Het jaar van groep 0/1 B

41

Net als de Apengroep is de Berengroep een instroomklas. Juf Titi Lems en juf Miranda Neef proberen de beren in toom te houden. Miranda: "Onze primaire taak is dat de kinderen tijdens deze kennismaking met de basisschool zich prettig en veilig voelen. Alleen dan kunnen ze zich optimaal ontwikkelen." Titi: "Eigenlijk is 0/1 een verlengstuk van thuis. We willen dan ook een goed contact met de ouders hebben omdat je feitelijk samen de opvoeding doet. Zit een kind goed in zijn vel? Of is-ie bijvoorbeeld verdrietig dat zijn konijn dood is? Naast cognitieve ontwikkeling letten we heel sterk op de sociaal-emotionele ontwikkeling van de kinderen. Hoe maak je vriendjes? Hoe los je ruzie op? Noem het op een positieve manier normen en waarden bijbrengen."

"Maar," zo benadrukken Miranda en Titi, "het is vooral spelen. Spelenderwijs willen we kinderen de wereld laten ontdekken. Veel speelaanleidingen aanbieden en kijken hoe kinderen ermee omgaan. Interesses peilen en bijsturen waar ze hulp kunnen gebruiken. Het is ontwikkelingsgericht spelen." Rust en regelmaat vinden de juffen ook belangrijk. Kring, spelen/werken, eten/drinken, muziek, verhaaltjes voorlezen. Miranda: "Jonge kinderen hebben behoefte aan ritme." En dan op naar groep 2.

42

Gijs Herderscheê

Schooltijd 1966-1971

Nu Financieel-economisch redacteur bij de Volkskrant

Deventer
Leerschool VIP

Ik herinner me Tineke Hidding, die zo hard liep als ik wenste...

‘Hoge gangen, sombere lokalen en een enorm speelplein met een enorme boom’

“Rijksleerschool Deventer. Het gebouw zag ik nog wel eens uit de verte in de jaren waarin ik in Deventer terugkwam, met de trein uit Amsterdam. Sinds 1971 niet meer met de trein het water over geweest, en dus niet meer in de buurt van het gebouw geweest. De laatste decennia kom ik met de auto naar Deventer, en is zelfs het gebouw herinnering geworden. Van het gebouw herinner ik me eigenlijk meer dan van de schooltijd. Hoge, hele hoge gangen, en grote, wat sombere lokalen. Een enorm speelplein, met een gigantische boom. Een kastanje, meen ik. Langsij een grote fietsenstalling.”

“Bij het opruimen van mijn huis vond ik nog een oud schoolkrantje waarvoor ik toen blijkbaar wat deed. Het riep eerder gêne dan warme herinneringen op. Net zoals de herinnering aan het partijtje voetbal tijdens het afscheidskamp waarbij ik een klasgenoot onbedoeld blesseerde. Ik was geen balkunstenaar (nooit meer gevoetbald), hij wel, geloof ik.”

“Op schoolbank.nl vond ik een klassenfoto, voorzien van vrijwel alle namen. De foto werd vorig jaar gebruikt als uitnodiging voor een reünie van de klas. Ik kon niet doordat thuis die dag de verjaardag van mijn zoon gevierd werd. Een aantal namen van klasgenoten herkende ik nog. Tineke Hidding natuurlijk, die zo hard liep als ik wenste. Bij dezelfde atletiekvereniging, Daventria, leerde ik van een - in mijn herinnering - ontzettend aardige trainer hoe leuk hardlopen kon zijn, ook zonder uit te blinken. Gewoon voor de lol door de bossen bij Deventer. Maar dat staat los van school.”

“Ik herinner me de rode bos haar van Pieter van de Pavoordt, Arnold Collenteur die thuis een autoracebaan had, Sander Tiedeman, Karel Rog van de vermaarde viswinkel. Het gros van de klasgenoten verloor ik na de lagere school uit het oog. Er was toen nog een aantal middelbare scholen in Deventer, en degenen die op dezelfde school kwamen, verloor ik uit het zicht toen ik daar in de tweede bleef zitten, om vervolgens door te lopen en naar Amsterdam te gaan en eigenlijk alleen nog voor familiebezoek in Deventer kwam.”

“Gebrek aan concrete herinneringen aan de Rijksleerschool, de klas en de lessen betekent voor mij dat het waarschijnlijk een mooie tijd was. Het zijn vooral de sfeer van het plein, de boom en het fietsen naar huis wat me echt bij is gebleven. En die sfeer is een goede herinnering.”

44

Het jaar van groep 2

45

De Beren en de Apen van 0/1 zijn in groep 2 Leeuwen geworden. Ze zetten dapper de tanden in al weer moeilijker werkjes. Eerste zorg voor juf Marianne Dijkstra en juf Inge Woerdman is om een hecht collectief van de Apen en de Beren te smeden. Marianne: "Ze komen uit de twee instroomklassen en moeten even wennen aan elkaar. Het is belangrijk om er een echte groep van te maken want deze club blijft tot het einde van de basisschool bij elkaar."

Verder staat het jaar van groep 2 vooral in het teken van voorbereidend rekenen, schrijven en lezen. In de klas zijn dan ook een 'rekenkast' en 'taalkast' prominent aanwezig. En er is zelfs in dit jaar al een heuse CITO-toets. Inge: "Ja, zelfs met bankjes uit elkaar en niet afkijken. Speels, zonder druk, maar wel echt. Door dat ieder jaar te doen, kunnen we de kinderen tot in groep 8 goed monitoren." Een dyslexie-screening is een ander toetselement in dit schooljaar. Tellen moet je tot twaalf kunnen en letters moet je zo langzamerhand kunnen herkennen. Inge: "Maar het is niet allemaal leren, leren leren..." Het is ook nog echt spelen hoor. Maar in het spel bieden we veel leerstof aan." Iedere klas roept het, maar ook Inge en Marianne vinden groep 2 de belangrijkste klas van school. Marianne: "In deze groep wordt de basis van interesses van kinderen gekweekt. Hier kun je al zien of een kind meer gericht is op rekenen of op taal. In de meeste gevallen kunnen we in groep 2 al zien hoe het kind de basisschool zal gaan doorlopen."

46

Michiel Leezenberg

Schooltijd 1971-1976

Nu Professor aan de Faculteit der Geesteswetenschappen van de Universiteit van Amsterdam, leerstoel Wetenschapsfilosofie

Deventer
Leerschool VIP

Een soort oervertrouwen dat je in goede handen bent

‘Ik kreeg meer interesse in menselijke zaken: van natuur naar cultuur’

“Ik heb nog twee broertjes en zusjes, ik ben de middelste. We bezochten allemaal de Rijkleerschool. In 1978, toen ik in vwo 2 zat, verhuisden we naar Heemstede. Klassieke talen studeren in Amsterdam. En daarna ben ik gaan rondreizen door het Midden-Oosten. Zodoende heb ik me eerst verdiept in de Koerdische strijders. Later ben ik ‘verzeild’ geraakt in het islamdebat. In 2001, vlak voor 11 september, verscheen mijn boek over islamitische filosofie. Door deze ‘timing’ stortten de landelijke media zich hier en masse op. Nu heb ik alweer een tijdje een vaste afdeling bij de Universiteit van Amsterdam en publiceer ik in Trouw en in de NRC over de Islam en algemene cultuurfilosofie. Momenteel werk ik aan een boek over de ‘Griekse Tragedie’. Over het klassieke gedachtegoed en wat we nu doen met cultuurkwesties en -conflicten die al een eeuwenlange historie hebben.”

“Een tijd nadat we uit Deventer weg waren ben ik nog langs ‘mijn’ oude school gelopen. Het stond er niet meer, dit gaf me een leeg gevoel. Wat me van het gebouw het meeste bij is gebleven, is het kleine muurtje waar ik als klein jongetje vanaf donderde met een fikse hersenschudding als resultaat. Verder zie ik het kamertje van meneer Muller dat uitkeek op het schoolplein, nog goed voor me. Hier hielden we de redactievergaderingen voor de schoolkrant.”

“Ik had een heel leuke tijd op de Rijksleerschool. Alleen besepte ik dat toen nog niet. Zo hadden we eens een excursie op een boot op de IJssel en sprak die man de legendarische woorden: ‘Je jeugd is de mooiste tijd van het leven.’ Onzin vonden wij dat, hilarisch zelfs. Hij had geloof ik wel gelijk.”

“In die tijd ging ik veel om met Ronald Spanier. Met hem deed ik – mislukte – luchtballonexperimenten. Ronald kwam ik later ook tegen in filosofische kringen. Via onze zussen hebben we zijdelings contact gehouden. Ook speelde ik met Gijs Bessem en Madeleine Rommelaar. In de zesde speelde ik samen met Madeleine nog de hoofdrol in de eindmusical, wij waren indianen. Heel spannend. Ook zongen we tijdens het afscheid met de hele klas ‘ons’ jaarlied.”

“De heer Muller heeft veel indruk op me gemaakt, hij was een autoriteit. Meneer Kuiper was altijd heel vriendelijk. Toen zijn zoon Erwin was geboren mochten we in groepjes van drie mee op kraamvisite. We kregen toen ook alvast een ‘preview’ in onze rapporten. Als ik er nu op terugkijk, heb ik altijd al van taal gehouden; ik schreef in de schoolkrant en als ik tussen tekenen of een verhaaltje schrijven mocht kiezen, werd het altijd dat laatste.”

“Het Deventer van toen was anders. Toen had je nog hotel De Leeuwenbrug, waar Turkse gastarbeiders logeerden, ook was er meer groen en rust op straat, maar ook meer armoede. Vroeger wilde ik bioloog worden, ik had altijd een passie voor dieren. Ik had ook een bètavakkenpakket gekozen. Gaandeweg kreeg ik meer interesse in menselijke zaken, van natuur naar cultuur dus eigenlijk. Ik had niet zozeer een ideaalbeeld voor ogen voor mijn latere leven, ben ook nostalgisch. Nu mijn dochter naar de basisschool gaat, ga ik soms in gedachten even twintig jaar terug in de tijd. Ik heb een fijne tijd gehad op de Rijksleerschool in Deventer, had een soort ‘oervertrouwen’ dat ik er in goede handen was.”

Het jaar van groep 3

49

Leren lezen. Dat is groep 3. Punt. "Elke dag lezen we, met de wandplaat maken we letters en later woorden," aldus Miriam den Otter, leerkracht van groep 3. "Sommige kinderen kennen de letters al een beetje aan het begin van het jaar. Maar als ze aan het eind AVI 2 of 3 kunnen lezen, dan geeft me dat een enorme kick. Het voorlezen is favoriet bij de kinderen. Een lekker spannend boek aan het einde van de ochtend of middag gaat er bij iedereen wel in." Naast het lezen krijgt ook het schrijven volop aandacht. Van blokletters tot schrijffletters. Miriam: "De vulpen krijgt zijn introductie. Voor de fijne grip, maar ze leren ook dat je netjes moet schrijven en zuinig moet zijn op je spullen. Anders vlekt het."

"Maar ze kunnen in groep 3 nog heerlijk nakleuteren, hoor. Het winkeltje, de leeshoek boven en het krijtbord. Ze zijn nog zo klein. Lessen in circuitvorm vormen het begin van zelfstandig werken. En op het schoolplein 'oefenen' we in het buiten spelen. Tot waar ze mogen gaan. Ze komen immers voor het eerst op het grote plein en moeten letterlijk de grenzen leren kennen." Met z'n allen naar de bibliotheek, voor het eerst naar de grote gymzaal en iedereen z'n eigen gymtas die de hele schoolloopbaan meemoet. Het kleuterwerk wordt dit jaar ingewisseld voor het echte werk.

50

Job Gosschalk

Schooltijd 1972-1978

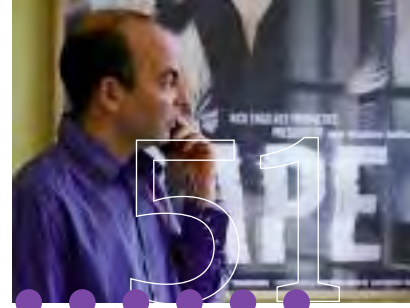
Nu Directeur van Kemna Casting

Deventer
Leerschool VIP

Onbezorgd en niet te veel plannen

‘Tegenwoordig zijn het de ‘organisiers’ die je leven overnemen’

“Het was 1972 toen ik voor het eerst naar de Rijksleerschool ging. Ik was vijf. Een zogenaamde vroege, maar heel kleine leerling. In de eerste klas kreeg je nog een vlaggetje in je schrift als je netjes je armen over elkaar hield wanneer je een vraag wilde stellen. Aan juffrouw Waninge. Een keurige dame. Zo maken ze ze niet meer.”

“De beelden die me zijn bijgebleven zijn het imposante hek waar alle moeders en toen nog, een enkele vader, zich verzamelden. Mijn moeder die me kwam halen op haar fiets met rokkenzadel, of met de auto, als ik weer naar zwemles moest. Dat hek bleek een stuk kleiner, jaren later, toen ik de school uit nostalgische overwegingen nog een keer bezocht. Het schoolplein, met de kleine fietsenstalling in de hoek. Het muurtje aan de kant van het plein, waar we niet op mochten klimmen. De grote boom op het schoolplein.”

“Ja, het was een leuke school, met aardige leerkrachten. Mijn favoriet was de bebaarde meneer Kuiper. Maar die had ik dan ook twee jaar. Ik herinner me de vriendelijke meneer De Negro, mevrouw Van den Burg en haar anekdotes over Afrika. En de strenge meneer Van Blijderveen in de derde. In mijn rapport stond opeens dat ‘Jobje er wel rekening mee moest houden dat er nog andere kinderen in de klas zaten, die niet zo snel alles oppikten.’ Oftewel, hou je mond even dicht als je klaar bent. Heel schaamtevol.”

“Het niveaulezen, in het kamertje van meneer Muller, die uitkeek op het schoolplein, en waarvoor je speciaal uit de klas werd gehaald, vond ik een hoogtepunt. Woordjes lezen van een gelamineerd geel vel, terwijl hij een stopwatch in zijn hand hield.”

“Ik speelde vooral met Halco Sorgedragers, Bendert Zevenbergen en Marijke Maas. Dat zijn de eerste namen die me te binnen schieten. Met Marijke liep ik naar school, als we niet met de bus gingen. Met haar kon ik uren kletsen, vooral over anderen. Eigenlijk wat ik nu nog steeds hele dagen doe.”

“De schoolperiode werd afgesloten met een groot toneelstuk. Jan Paul van Duin en ik hebben daar veel aan meegeschreven en leverden zelf commentaar op onze eigen teksten. Daar begon al wel de passie voor toneel, alhoewel ik bang ben dat de bijkomende aandacht me meer aan het hart ging dan het inleven in andere mensen. En lezen. Altijd maar weer. Zoals ik nu dagelijks scripts lees voor speelfilms en televisieseries, zo las ik Thea Beckman, Jan Terlouw en de onovertroffen Annie MG.”

“Waar ik toen van droomde? Het leuke van toen was het leven in het ‘nu’. Als kind ben je onbezorgd en plan je niet al te veel. Wilde je een keer spelen bij Eelco Wapstra, dan deed je dat. Tegenwoordig zijn het de ‘organisiers’ die je leven overnemen. Dus ik droom nu meer van toen, dan dat ik me bewust ben van mijn ambities van vroeger.”

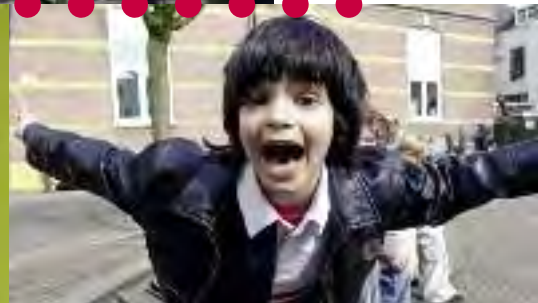
“Ach, wat wil je later worden... Ik weet het nog steeds niet als ik eerlijk ben. Alles wat ik doe is vooralsnog heel leuk. We zijn bezig met casten, het uitbrengen van een boekje (‘U Hooft Nog Van Ons’), een cd (‘All-Music’) en een echte film (‘Alles is Liefde’), geschreven door Kim van Kooten. Misschien droomde ik ooit van heel veel kinderen en een groot gezin. Het gezin is mijn bedrijf geworden, de kinderen werden honden en later, dat zien we later dan wel weer!”

52

De regels van groep 4

- ① We blijven van elkaar af
- ② We blijven van elkaar spelen af
- ③ Bij een ruusje praten en lachen, we naar elkaar.
- ④ In de klas zijn wij rustig
- ⑤ Een ruusje maken wij altijd goed!

Het jaar van groep 4

53

Dansen op tafels. "Vroeger moest je de tafels opdreunen. Dat is nu nog steeds zo, alleen dansen we er nu bij," aldus Carjanne Meijer, de leerkracht van groep 4.

"Ook worden de rekensommen moeilijker. Hoeveel is $57 + 58$? Is knap lastig voor de kinderen. En ook het klokkijken valt niet altijd mee. Daar gaat veel tijd in zitten."

Naast het rekenen is er dit jaar veel aandacht voor spelling - de spellingregels beginnen immers - en begrijpend lezen. "Er gaat een wereld voor ze open als ze op tv de ondertitels kunnen lezen en dan ook snappen waar het over gaat."

Elk jaar gaat de groep naar de imker op het Milieucentrum. Alles over bijen en honing leren ze. "Dat imkerproject is elk jaar weer een groot succes."

De sociale ontwikkeling krijgt in groep 4 een extra dimensie. Er ontstaan groepjes en de sinds jaar en dag vanzelfsprekende vriendschappen worden opeens ingewisseld voor nieuwe. "Je ziet dat dit vaak voor dilemma's zorgt en in kringgesprekken bespreken we dan ook wat we in de omgang met elkaar wel en niet leuk vinden. Meiden hebben hier over het algemeen meer moeite mee dan jongens; die zijn veel makkelijker," aldus juf Carjanne. "En na de zomer gaan ze naar de bovenbouw, de trap op en ook op vrijdagmiddag naar school. Een grote overgang, maar ze zien er enorm naar uit."

Liesbeth, Petra, Emmy en Evelien Strik

Schooltijd Liesbeth: 1974-1980, Petra: 1972-1978, Emmy: vanaf 1980 actief lid oudervereniging, Evelien: 1975-1981

Nu Liesbeth: Bedrijfsleider van huis-, tuin- en keukenwinkel Dille & Kamille - Petra: Zelfstandig mediaadviseur en coach van televisiepresentatoren - Emmy: Organisator Dickens Festijn - Evelien: Volgde internationale horecaopleiding en woont en werkt thans in Deventer

Deventer
Leerschool VIP

Als iemand jarig was, zong de hele school **‘Het was dat beschermde, vertrouwde gevoel’**

Hoewel de gezusters Strik ieder voor zich wel ‘populair’ waren op school, werden ze niet echt gezien als een drie-eenheid. Hier speelden ze dan ook nauwelijks met elkaar. Liesbeth legt enthousiast uit: “Dat kon ook helemaal niet want iedere klas had een eigen plek op het schoolplein. En die afscheiding luisterde heel nauw. Het ultieme doel was om bij de boom te mogen staan.”

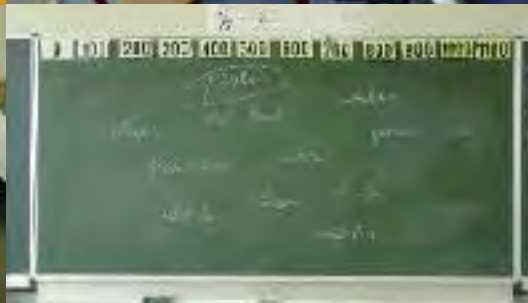
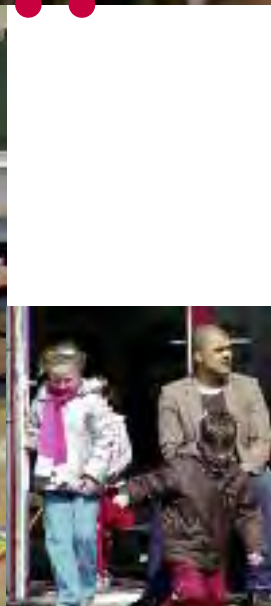
De anderen hebben ook leuke herinneringen aan het schoolplein: touwtje springen, tikkertje, paardjerijden. “Voetballen, ook als meisje,” vult Evelien aan. Petra vertelt dat je bij het fietsenhok dingen deed die eigenlijk niet mochten: “Denk aan meidenpakkertje en smoezen over elkaar.” Ze vervolgt: “Hier gebeurde eigenlijk nog niets spectaculairs, het was zo’n brave school. Wel heel prestatiegericht.” Liesbeth: “In mijn herinnering was er wel een onderscheid tussen de ‘slimme’ en de ‘domme’ kinderen. Zo was er de leestest met stopwatch van meneer Muller.” Evelien geeft aan dat je je middels sporten wel kon profileren: “Als je op dat punt goed presteerde, zat je goed.”

Zowel Emmy als haar dochters denken nog wel eens terug aan het feest voor het 100-jarig bestaan van de Rijkskweekschool. “Iedereen was verkleed in Ot-en-Sien-stijl en er waren veel spelletjes en lekkere hapjes.” Vanuit de oudercommissie was ze actief betrokken bij de organisatie van het feest: “Sommige kleertjes gebruiken we nu nog voor het Dickens Festijn.”

Petra was een echte dondersteen op school, maar ze paste wel op dat ze het niet te bont maakte: “Want anders moest je onder de klok staan tijdens de pauze en dan zag iedereen je...” Ook herinnert zij zich haar heimelijke

verliefdheid op Frits de Negro: “Ik weet nog dat ik cakejes voor hem meebracht toen hij na schooltijd een of andere cursus had.” Ook heeft meneer Beltman indruk gemaakt: “Die zette ondeugende kinderen altijd boven op de kast.” Verder had je nog de ouderwetse, lieve juffrouw Waninge. “En natuurlijk de revolutionaire juf Liz!,” roepen de gezusters in koor. Evelien lacht: “Ze stond stiekem te roken in de zandbak achter in de klas. Ze was zo jong en vernieuwend. We hadden regelmatig projecten op school, we mochten beesten meenemen en we hadden zelfs een terrarium in de klas.” Emmy vult aan dat er sowieso altijd veel ouders op school hielpen: “Timmeren, lezen, foto’s ontwikkelen en afdrukken. Er was zelfs een donkere kamer.”

Wat maakte de Deventer Leerschool zo bijzonder? “Het was dat beschermde, vertrouwde gevoel. Iedereen kende elkaar. Als er iemand jarig was gingen alle kinderen in de lange gang staan en zongen ze de jarige toe. In de winter gingen we altijd schaatsen op de Singel. Verder zeiden we meneer tegen de meesters. Onze school was ook wel vooruitstrevend, ze hadden een duidelijke visie op toetsen. We hebben uitstekend ontleden geleerd van mevrouw Toet en we kregen zelfs muziek- en godsdienstlessen van speciale leerkrachten. Wij waren een echte kakschool met brave kinderen, we liepen er in onze Oilily-kleren altijd keurig bij. We hadden een vete met de andere school, de Brinkpoortschool, dat was tuig in onze ogen.” Emmy vult aan dat ze met de vereniging gevochten heeft als een leeuw om maar niet samen te hoeven gaan met die ‘andere’ school en de eigen identiteit van de Leerschool te behouden.

Het jaar van groep 5

57

Vanaf groep 5 hoor je bij de bovenbouw.

"Ja, letterlijk," zegt Frank Gebhardt, de leerkracht van deze groep, "ze moeten de trap op. Bij ons is de bovenbouw ook echt boven in het gebouw. Maar ze worden ook echt groter, hoor, in dit jaar. Je ziet ze groeien. Ze worden nog mondiger en geven gewoon aan hun ouders aan dat ze niet meer tot in de klas weggebracht willen worden."

Topografie, aardrijkskunde, geschiedenis, biologie.

In groep 5 maken de kinderen geleidelijk kennis met deze vakken. "Maar het belangrijkste blijft het automatiseren van wat ze in groep 3 en 4 hebben gehad," aldus meester Frank. "Lezen en rekenen, dus. Ze krijgen dus ook een tafeldiploma als ze hun tafels goed kennen."

En zelf heeft hij het dramadiploma geïntroduceerd:

"Ze moeten tijdens zo'n dramalessen emoties naspelen of een situatie, of improviseren. Zo leren ze uiting te geven aan hun eigen emoties en hoe ze zelf en anderen ermee omgaan.

Maar groep 5 staat toch vooral in het teken van het schoolzwemmen. Wekenlang met de hele klas naar het zwembad, je zwem- of je survivaldiploma halen. En de kinderen mogen dit jaar voor het eerst meedoen met schoolvoetbal." En dat laatste leeft enorm.

58

Micky Hoogendijk

Schooltijd 1981-1984

Nu Actrice, in *GTST* speelde zij
de gemene Cleo de Wolff

Deventer
Leerschool VIP

Je inleven in de wereld van je karakter

‘Koffie zetten en de telefoon opnemen. Heel gezellig’

“Aangezien mijn ouders tijdens mijn lagereschoolperiode een ‘knipperlichtrelatie’ hadden, heb ik in 1981 een jaar op de Deventer Leerschool gezeten en in 1983 en 1984 heb ik twee keer de zesde klas gedaan. Ik weet nog dat alles heel anders was toen ik terugkwam op school, ikzelf was ook veranderd, veel verder met de ‘niet-schoolse’ dingen...”

“Vooral dat laatste jaar was heel gezellig. Een beetje koffie zetten voor de leraren. En de telefoon opnemen voor meneer De Negro, mijn held met zijn lange wimpers en donkere ogen. Ik werd toen nog Mirjam genoemd, maar ik gebruik alweer heel lang de naam Micky, de koosnaam die mijn – inmiddels overleden – tweede vader mij gaf. Een soort eerbetoon aan hem.”

“Ik herinner me vooral het grote schoolplein, waar we veel speelden en rondhingen. Ook was er een jongen met een glazen oog. Zijn naam weet ik niet meer. Wel dat-ie het oog er met z'n blote hand in en uit kon doen. Heel interessant! Ook denk ik nog wel eens aan de eindmusical waarin ik een clowntje speelde dat de koorddanseres, gespeeld door Evelien Strik, nadeed.

Leuke familie was dat trouwens, vooral Emmy Strik, Eveliens moeder was geweldig. Eigenlijk was toen al duidelijk dat ik actrice wilde worden. Ik was een paar jaar met andere dingen bezig, maar gelukkig ben ik nu weer ‘back on track’.”

“Ik was ook wel zoekende in die tijd. Waar hoorde ik bij? Je had de Doe Maar-fans. Moest ik niets van hebben. En de new-wavers vond ik ook niets. Ik weet nog dat mijn moeder een keer in een sinterklaasgedicht schreef: ‘Mensen, mensen wordt eens wakker, Mirjam is een heuse

kakker’. Ik kreeg toen een echte college shawl...”

“Ik was een beetje anders dan de rest. Omdat ik geen vader had, werd ik ook wel gepest. Een keer heb ik een meisje die daar grapjes over maakte een hele harde knal verkocht. Het fijnste op school vond ik Apekooi, daar was ik heel goed in. Thuis reed ik het liefst paard. In die tijd fantaseerde ik hele verhalen als ik in de bus naar school zat. (Ik was heel goed bevriend met de buschauffeur en als ik een keer laat was, wachtte hij gewoon op me.) Wie de mensen om mij heen waren, wat ze deden en waar ze van droomden. Dat vind ik in mijn werk als actrice ook het leukst, me inleven in de wereld van mijn karakter.”

Na haar studie werd Micky directeur van Rob Scholte B.V. Ze begeleidde diverse kunstprojecten, o.o. in Nagasaki, Japan.

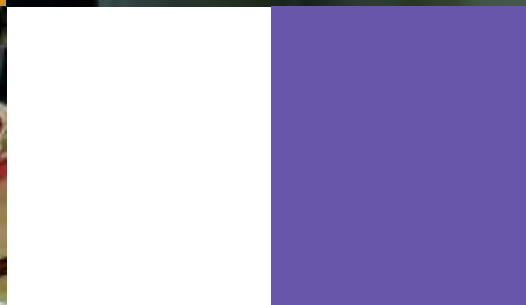
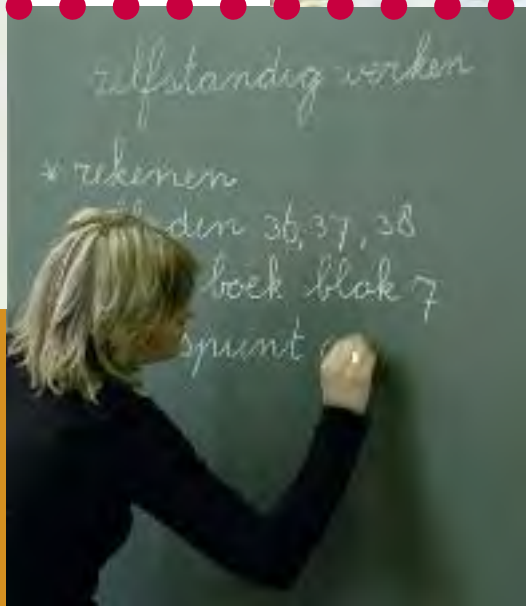
In 1994 waren Micky en Rob Scholte slachtoffer van een brute aanslag. Hij raakte hierbij zijn benen kwijt, de hoogzwangere Micky verloor door het ongeval haar baby.

Terug in Amsterdam werkte Micky als model en presentatrice en startte ze een evenementenbedrijf.

Pas in 2000 begon Micky te acteren. De afgelopen 2 jaar volgde ze in Los Angeles acteerlessen en speelde in diverse films. In Nederland had ze gastrollen in series als “Blauw Blauw”, “Spangen”, “Grijpstra en de Gier”. In de Talpa serie “Parels en Zwijnen” speelde ze een opvallende bijrol evenals in de spraakmakende film “Deuce Bigalow 2”. Daarnaast is ze regelmatig gastcaptain bij het programma “Vermist” van de TROS.

In 2005 verscheen het boek over de aanslag op Micky en haar ex-man.

60

Het jaar van groep 6

61

Vorig jaar nog de oudste op het plein, dit jaar samen met groep 7 en 8 en ineens weer de jongste. Een hele overgang. "Maar toch begint de echte bovenbouw bij groep 6," stelt Dinanda van de Noort, samen met Lotte Huisman de leerkracht. "De kinderen krijgen voor het eerst huiswerk, we beginnen met de breuken, wat altijd erg spannend is en dit jaar wordt het voortgezet technisch lezen afgesloten." Het oude, vertrouwde niveaulezen op woensdagochtend, tegenwoordig BAVI-lezen genoemd en in de wandelgangen verbasterd tot bami-lezen, houdt hier op.

De topografie van Nederland, aardrijkskunde, geschiedenis - met tijdbalk, zelfs Engels staat dit jaar op het programma. "De Engelse bingo is een grote knaller, ooit geïntroduceerd door Aalt ten Hoeve, en de kinderen vinden het prachtig," aldus juf Dinanda. "Spreekbeurten doen we ook al wel in groep 6, maar op vrijwillige basis. In ieder geval maken ze wel werkstukken die in een projectschrift moeten worden bijgehouden." Maar het muziekproject in samenwerking met de muziekschool is wel het hoogtepunt van het jaar. "Dit jaar maken we kennis met accordion, gitaar, trompet en djembe. Vier lessen op school, maar we gaan natuurlijk ook naar de muziekschool zelf."

62

Raimond van der Gouw

Schooltijd 1985-1996

Nu Profvoetballer bij AGOVV in Apeldoorn

Deventer
Leerschool VIP

De laatste officiële gymleraar van de Deventer Leerschool

‘De klimop kwam door de muren heen’

Dat het leven van een profvoetballer niet louter rozengeur en maneschijn is, blijkt uit het verhaal van oud-gymdocent Raimond van der Gouw. In de tijd dat hij bij Go Ahead Eagles en Vitesse betaaldvoetbalkeeper was, (“ik speelde met voetballers als Jan Jongbloed, Johnny Oude Wesselink en René Eijkelkamp”) moest hij er gewoon bij werken. De Deventer Leerschool werd zijn eerste werkplek na het afronden van de Academie voor Lichamelijke Opvoeding in Groningen. Eerst zes uur, later elf uur gymles geven.

Raimond: “Gymleraren waren destijds geen vanzelfsprekendheid. Leraren moesten vaak kiezen: of gym of muziek geven. Nou, gym deed je er wel ‘even bij’. Muziek was toch lastiger. Vandaar dat er niet altijd een gymdocent was maar wel een muziekdocent.” En rozengeur was het ook al niet in de oude gymzaal, de huidige peuterspeelzaal Trapje Op. Raimond: “De Deventer Leerschool was net verhuisd en er was duidelijk voor gekozen eerst de school op orde te krijgen. In de gymzaal was één kleedkamer, maar geen douche, ook geen baskets en de klimop kwam door de muren heen. In het Zweedse klimrek zaten de sporten zo dicht bij elkaar dat ik er enkele sporten uitgezaagd heb om banken tegen de rekken te kunnen plaatsen. Het was roeien met de riemen die we hadden. Met verf heb ik zelf nog lijnen op de vloer gekalkt.” Kortom: het was behelpen voor Raimond. Zeker ook op het schoolplein als hij buiten wilde gymen. “Al die oneffenheden. Je moest maar hopen dat er niemand struikelde.”

En toch denkt Raimond met extreem veel plezier terug aan tien jaar Deventer Leerschool. “Het was allemaal heel sociaal. Als profvoetballer moest ik veel trainen en ook de

competitie liep niet synchroon met de schoolvakanties. Maar in overleg kon ik altijd eigen roosters maken. De school gaf me alle vrijheid om zowel te kunnen voetballen als les te kunnen geven.” Hij voelde zich niet de beroemde profvoetballer. “Kinderen zagen dat ook niet zo, al vonden de hogere klassen het wel leuk als ze me zondag op tv zagen. Ik denk dat dat besef voor veel mensen pas veel later komt. Het is nu leuker om te vertellen dat je les had van een bekende keeper dan toen. Heel veel voetbal deed ik ook niet in de les. Al herinner ik me nog wel een speciaal ‘strafschopfeest’ in het park waar kinderen en leraren op mij als keeper strafschoppen mochten nemen.”

Het afscheid van de Deventer Leerschool kwam overigens abrupt. Van der Gouw werd gevraagd als keeper bij Manchester United. Raimond: “Volgens mij kon ik daardoor niet eens aan mijn opzegtermijn voldoen.”

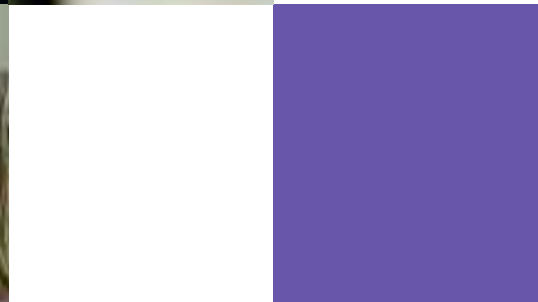
Maar het tekent de school dat ze het Raimond gunden en hij zijn droom kon gaan najagen: eindelijk rozengeur. Na Manchester United keepste Van der Gouw nog bij West Ham United in Engeland en bij RKC Waalwijk. Zijn voorlopig laatste club is AGOVV uit Apeldoorn.

Marita van der Gouw, de vrouw van Raimond, heeft nog een jaar stage gelopen op de Deventer Leerschool. “Leuke school met goed onderwijs,” zegt ze. “Elitaire school? Ik vond dat erg meevallen. Er zaten kinderen van allerlei pluimage. Later heb ik nog op een andere Deventer school stage gelopen, en dan zag je toch wel het verschil. Er waren op de Deventer Leerschool veel minder excessen; minder pieken en dalen. Een rustige stabiele schoolgemeenschap, zou je kunnen zeggen. Zoals het hoort.”

64

rekenen
krant.
spreekbeurten

Het jaar van groep 7

65

"Alles wat groep 8 nu mag, mogen wij volgend jaar."

Deze uitspraak kenmerkt de instelling van de bijna-oudsten van de school. Wie is de stoerste, lijkt de belangrijkste vraag van het jaar te zijn. "Halverwege het jaar zie je ze ineens veranderen, het speelse is eraf en ze gaan nadenken over wat ze met hun leven willen gaan doen."

Tamara Matser die wegens ziekte van juf Liz Rutgers als vervangster voor groep 7 kwam te staan, ziet een enorme ontwikkeling bij de kinderen. "Sommigen beginnen al te puberen," zegt ze. PC-technenuten worden het die gadgets en mobiele telefoons als levensstandaard gebruiken.

"Een druk programma, hoor, dit jaar," gaat juf Tamara verder. "Aan het begin van het jaar de natuurweek op Texel, het verkeersexamen, veel Engels en de wereldoriëntatie breidt zich uit naar Europa." Spreekbeurten zijn inmiddels verplichte kost, de spreekwoorden komen aan de orde en het vermaarde kofschip (fokschaap voor intimi) doet zijn intrede. "Het project 'Krant in de klas' is erg leuk, maar wel moeilijk. Er worden redactieclubjes gevormd die in heuse redactievergaderingen een eigen krant in elkaar zetten. Met een echte voorzitter en notulist."

66

Oscar, Renzo, Steven & Hans Kazan

Schooltijd Jaren negentig

Nu Internationale illusionisten

Deventer
Leerschool VIP

‘De hele familie kan nog uit volle borst het lied van de Deventer Leerschool meezingen’

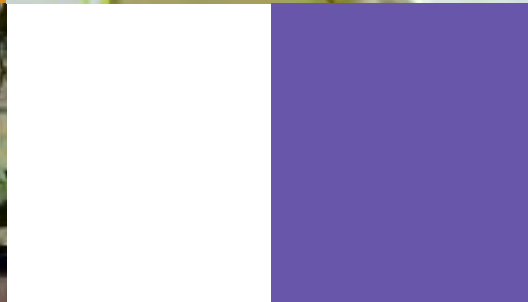
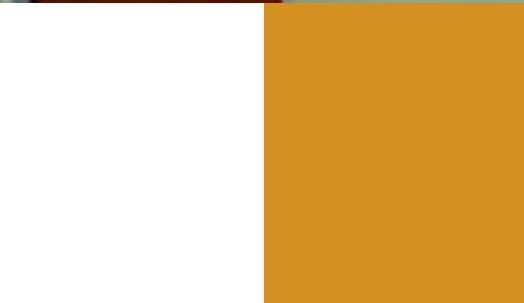
Hans: “Waarom ik mijn kinderen naar de Deventer Leerschool stuurde? We woonden in Wilp. De dorpsschool vond ik er ‘te dorps’. Ik wilde niet dat mijn kinderen in het dialect werden opgevoed. Ik vond de Deventer Leerschool vooral een sociale, sfeervolle school. Correct en met respect.” Steven (werkt bij Magic Unlimited achter de schermen): “Papa was vaak Sinterklaas op school. We zaten op zijn schoot zonder hem te herkennen.” Renzo: “Uiteindelijk heb ik hem ontmaskerd aan zijn schoenen.”

Hans: “Mooi was ook die speciale Prijzenslag-uitzending met juffrouw Grotjohan. Die was fan van mijn tv-spelprogramma en we hebben haar in een speciale uitzending in de studio gehad.” Oscar heeft zo zijn eigen memoires aan de DLS: “Ik heb nog privé-lessen keeppen van Raimond van der Gouw gehad. Hij kwam ook wel bij ons thuis. Ik speelde bij ABS in Bathmen (we reden toen ook wel eens mee naar school met Frits de Negro) en ik wilde bij Go Ahead Eagles keeper worden. Maar Henk ten Cate, nu trainer bij Barcelona, mocht me niet. Ik had te lang haar en een haarband.” Renzo, op zijn beurt: “Ik herinner me vooral de lange trappen in de school. En het voetballen op het plein. Boos waren we dat het hek om het schoolplein op last van de brandweer weg moest. Konden we steeds de bal gaan halen.” Oscar: “Ik weet nog dat we met de klas op excursie waren bij de wethouder van de gemeente en ik haar op dat hek heb aangesproken.” Renzo: “Oscar was altijd al meer praatjesmaker dan ik.”

Met een vader als goochelaar zou je verwachten dat ook het Kazan-kroost de klas op de kop zouden zetten met goocheltrucs. Het tegendeel blijkt waar. Renzo: “Goochelen in de klas net als pap hebben we nooit gedaan. We hebben ons pas veel later op het illusionistenwerk gestort. We waren ook niet de gevierde jongens op school of zo. Ook niet toen Hans bekend werd met Prijzenslag. Klasgenoten wisten het wel, maar het was gewoon zo.”

Spontaan beginnen ze opeens allemaal te zingen: ‘Deventer Leerschool, in het hart van de stad, Deventer Leerschool, die doet je wel wat...’ Hans: “Ja, dat kunnen we thuis nog allemaal uit volle borst meezingen.” De memoires rollen vervolgens over de tongen. Steven: “Oscar, weet je nog? De school is nog eens massaal uitgelopen, omdat je verliefd was op Nina en haar op het schoolplein een rode roos wilde geven.” Oscar: “Ja, en met Renske-Marije wilde ik een bakkerij beginnen, omdat we allebei altijd zo vroeg wakker waren.” Renzo: “Ik heb met een vriendje Mick Jagger nog eens geplaybackt. We wisten vlak voor opkomst niet eens wie ging zingen en wie gitaar speelde. Nee, een entertainer was ik toen zeker niet.”

Tot slot de vraag aan papa Hans: ooit op appèl geweest om zoons terecht te wijzen? “Nee, volgens mij waren het hele lieve kinderen!”

[illegible]

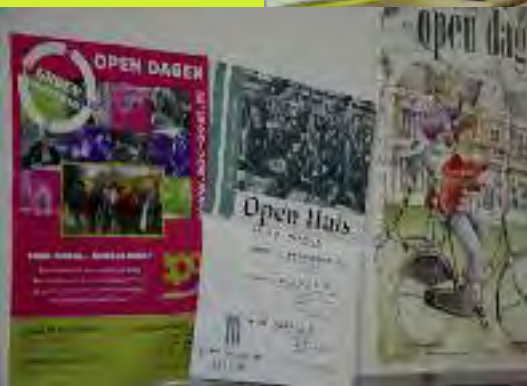
Het jaar van groep 8

69

"Groep 8 staat in het teken van afscheid nemen van de lagere school." Marlou Hollink, naast adjunct-directeur de leerkracht van groep 8, geeft aan dat de kinderen erg afwachting zijn in het begin. "Ze zijn angstig voor wat er dit jaar gaat gebeuren," zegt ze. "Na de Compaz-test eind oktober zit het er feitelijk voor ze op." De keuze voor de middelbare school loopt de rest van het jaar als een rode draad door het onderwijsprogramma. "Voorlichtingsdagen in januari en februari natuurlijk, maar ook agendatraining, huiswerk, projectmatig werken en de leerstof in modules aanbieden," aldus juf Marlou.

Excursies naar het Anne Frankhuis, de Tweede Kamer, Akzo, maar ook het vierdaagse schoolkamp kenmerken groep 8. "Het is de kunst de kinderen voor te bereiden op de grote stap naar het voortgezet onderwijs. Ze zijn er ook aan toe en werken het hele jaar bewust als groep naar het afscheid toe." De afsluitende musical die voor de ouders op het sfeervolle schoolplein wordt opgevoerd, levert stevast een brok in de keel op. De basisschool is ten einde, het echte werk gaat nu beginnen.

70

Schooltijd

Nu

Gerben Kuiper

1970-2005

oud-leerkracht van de
Deventer Leerschool

Deventer
Leerschool VIP

Leerkracht bepalend voor samenspel tussen leerlingen

‘Kinderen zijn niet veranderd, ’t is maar net hoe je met ze omgaat’

Meneer Kuiper. Zo zullen de meeste oud-leerlingen hem kennen. Tegenwoordig wordt hij meester Gerben genoemd. En voor collega's is hij gewoon Ben. Gerben Kuiper is het beeldbepalende figuur van de afgelopen drie decennia geweest op de Rijksleerschool en daarna de Deventer Leerschool. De baard is eraf. ("Maar soms is-ie er nog wel weer, hoor") De scherpe kantjes zijn eraf. Zweden lonkt, getuige de vele vakantiefoto's die over tafel komen.

"Ik koos voor de Rijksleerschool omdat Wim Muller er directeur was. En omdat ik de mogelijkheid had om verhalen te vertellen. Wereldoriëntatie, geschiedenis, aardrijkskunde. Prachtig. Bovendien sloot de leerstof aan bij het hoge niveau van de leerlingen en dat heb ik altijd als een enorme uitdaging gezien." Het lesgeven aan grote groepen studenten van de pedagogische academie in de aula van de kweekschool ziet hij nog altijd als één van de mooiste herinneringen aan lang vervlogen tijden. Maar ook het oude gebouw aan de overkant roept mooie beelden op: "Ik was daar eens op zolder en zakte dwars door de vloer. Eén van mijn benen bungelde toen in het kamertje van Muller. En als het extreem koud was, liepen de muizen over de gang."

Gerben Kuiper heeft vrijwel zijn hele loopbaan voor de zesde klas, tegenwoordig groep 8, gestaan. Hij vertelt: "Het is het mooiste wat er is. Kinderen zo'n basis meegeven dat ze goed terecht komen." Het is de drijfveer voor alles wat hij doet, of het nu op school is of bij de volleybalvereniging waar hij zijn hele leven – ook nu nog – coacht en traint. "En eigenlijk wilde of kon niemand anders dat werk doen; je moet immers contacten onderhouden met alle scholen en schoolsoorten om te

weten waar elk individueel kind het best tot zijn recht komt."

Over de ontwikkelingen binnen het onderwijs zelf is hij minder te spreken: "De 'verwijving' treedt op. Bijna geen mannen meer voor de klas. En veel parttimers. Tegenwoordig moet je studiedagen plannen om iedereen bij elkaar te krijgen. Dat was vroeger niet nodig. Toen hoefden we niet eens te vergaderen. Je wist zo wel wat je aan elkaar had."

De laatste jaren van zijn actieve loopbaan heeft Kuiper groep 4 gedaan. "Al die tijd de hoogste klas had plotseling toch zijn tol geëist. De energie was op, ik was te laat gestopt. In groep 4 ging er een wereld voor me open. Plotseling werd ik een soort opa met een kind op schoot, aan het voorlezen. Een heerlijke tijd heb ik daar gehad." De gedrevenheid waarmee hij over zijn schoolloopbaan praat geeft aan hoezeer Gerben Kuiper begaan is met het onderwijs, met de kinderen. "Kinderen zijn door de jaren heen niet veranderd. Het is maar net hoe je met ze omgaat." Officieel is hij in december 2005 met de vut gegaan. Maar hij valt nog gewoon in, hoor. Twee dagen in de week. Totdat Zweden echt roept.

72

Een kleine, oergezellige stadsschool...

‘Het is de ontwikkeling van het kind die ons bindt!’

Het doel van de oprichting van de nieuwe Rijkskweekscholen in Deventer en Middelburg in 1877 was garant staan voor de kwaliteit en opleiding van het onderwijzend personeel. In navolging hierop werden de rijksleerscholen als ‘oefenterrein’ voor de kwekelingen in het leven geroepen. Vooruitstrevendheid stond hoog in het vaandel en ‘experimenten in nieuwe onderwijsvormen’ vonden plaats. Hoe is het hier anno 2006 mee gesteld? Zijn deze principes binnen de Deventer Leerschool nog overeind gebleven?

Momenteel zijn er veertien leerkrachten in vaste dienst bij de Deventer Leerschool, zowel parttime als full-time. Frits de Negro vertelt enthousiast: “Er wordt veel geïnvesteerd in bijscholing om de kwaliteit van ons onderwijs op peil te houden. We hebben elk jaar zo’n drie à vier studiedagen. Daarnaast werken we het gehele jaar door aan onderwijsgerelateerde thema’s. Soms onder begeleiding van een extern deskundige. Denk bijvoorbeeld aan de motorische ontwikkeling van kinderen of het leerlingvolgsysteem. Voor dit soort zaken maak ik altijd een budget vrij, omdat het een grote meerwaarde heeft om gezamenlijk bezig te zijn met de ontwikkelingen in het onderwijs. Op de Deventer Leerschool in het bijzonder. Er zijn ook leerkrachten die zelfstandig met een studie of cursus bezig zijn. Zij ontvangen - afhankelijk van de studie - een tegemoetkoming in de kosten of de gehele opleiding wordt door de school betaald.”

Hoe beleven de leerkrachten die focus op vernieuwing en kwaliteitsonderwijs nu? Hoe uit zich dat in hun dagelijkse werk? En wat bindt hen? Tijdens één van de studiedagen dit jaar gaven zij hierop hun visie.

Kind meer centraal

“De afgelopen jaren is er steeds meer aandacht gekomen voor het kind in de groep. Als leerkracht moet je hierdoor goed leren omgaan met verschillen. Ieder kind zie je nu als persoon in zijn of haar eigen beweging. Je bent nu meer één met de kinderen. Hoewel er nog steeds duidelijke grenzen zijn, is de afstand tot het kind veel kleiner geworden. Hierdoor kun je veel meer ‘uit een kind halen’. Met name in de onderbouw zorgen de leerkrachten ervoor dat zij de afstand tot de kinderen letterlijk verkleinen, door dezelfde hoogte aan te nemen om contact met hen te maken en de wereld meer vanuit hun perspectief te kunnen zien.”

Binding als belangrijke factor

“Ook het gebouw heeft een beschermende werking. Het heeft uitstraling, maar ook een bindende functie. Je kunt niet echt om elkaar heen. Daarnaast is de ouderparticipatie een belangrijke, bindende factor. Doordat er regelmatig veel ouders betrokken zijn bij projecten, ‘kent’ bijna iedereen elkaar en is de drempel heel laag om elkaar te benaderen - en elkaar op iets aan te spreken als dat nodig is!”

Generatiekloof werkt stimulerend en motiverend

"De afgelopen jaren zijn er weinig personeelwisselingen geweest. Wel is het zo dat er pas de laatste tien jaren parttime gewerkt wordt. Dus is het aantal leerkrachten gestegen en hebben we meer subgroepjes. Ook zijn er wel verschillen tussen de 'oude' en de 'jonge' garde. Dit werkt meestal heel stimulerend en motiverend. We proberen zo veel mogelijk gebruik te maken van elkaars verschillende inzichten en kwaliteiten, bijvoorbeeld voor het invullen van lessen of het bedenken van praktische oplossingen. In die zin zijn we echt collega's."

Hecht team

"Je hebt toch een gemeenschappelijk doel. Het is de ontwikkeling van het kind die ons bindt! Je wilt de kinderen toch zo goed mogelijk begeleiden. We zijn ook wel een hecht team, we kunnen elkaar altijd om hulp vragen, bedenken samen knutselwerken voor de kleuters en pakken met mooi weer graag een terrasje."

Leraren in opleiding

"Dat we van oudsher iets hebben met 'kwekelingen' ofwel Pabo-studenten, merk je wel. Er zijn altijd wel studenten in de klassen aanwezig, stagiaires of LIO's (leraren in opleiding). De Deventer Leerschool is een 'monitorschool', een school die meewerkt aan het opleidingsprogramma voor studenten die leraar in het basisonderwijs willen worden. Ook doen we actief mee aan het initiatief 'Meer handen in de klas'. Sinds 2002 hebben we meerdere klassen- en onderwijsassistenten aangetrokken. Het doel van de overheid was middels meer ondersteunend personeel een positiever effect te scoren op het pedagogisch-didactisch klimaat in de school."

Focus op vernieuwing en kwaliteit

"Dat de Deventer Leerschool vernieuwend is gebleven staat buiten kijf. Dit zie je op verschillende terreinen, zowel vakinhoudelijk als onderwijskundig. Denk aan de individuele coaching van leerlingen, maar ook aan dyslexietraining en begeleiding waaraan de afgelopen jaren veel aandacht is besteed. Ook werken we veel meer met testen en kwaliteitssystemen als hulpmiddel. Nu zijn we druk bezig met 'PRAVOO', een signaleringssysteem om het kind objectief te volgen. De individuele vorderingen en ontwikkelingen van alle leerlingen worden systematisch in kaart gebracht. Hierdoor kunnen we tijdens de lessen beter rekening houden met de verschillen tussen leerlingen. En kunnen we ze makkelijker op teamniveau bespreken."

Toenemende complexiteit

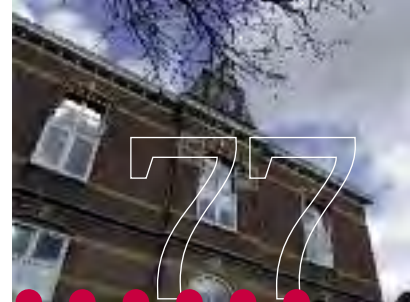
"Het onderwijs van nu vraagt dan ook veel méér van de leerkracht, het is complexer. Vroeger werden de lesmethoden en –inhoud veel meer opgelegd. Terwijl nu de nadruk meer ligt op hoe je zelf met de groep omgaat en hoe je een eigen invulling aan de lessen kunt geven. Ook worden de leerkrachten van nu minder intensief getraind. Vroeger werden de basiskennis en –vaardigheden er op de kweekschool echt ingestampt waardoor je wel een heel degelijke basis had. Feitenkennis was vroeger belangrijker. De veranderingen in de aard en de kwaliteit van het onderwijs zijn inherent aan de maatschappelijke veranderingen. Er moet nu meer en alles moet steeds sneller. Als reactie hierop zie je de invoering van competentiegericht onderwijs. Wij moeten over veel meer competenties beschikken dan vroeger. Toen was alles makkelijker te managen..."

In dit boek zijn tien Deventer Leerschool vips geportretteerd. Nog onvoorspelbaar maar onvermijdelijk, zullen ook uit kinderen van nu 'beroemdheden' voortkomen. Dat zijn de

Deventer Leerschool vips van de toekomst. Aan tien Leerscholars van nu vroegen we wat hun dromen zijn. Het zijn de kinderen van de makers van dit jubileumboek.

Van brandweerman, directeur van Ooit van Land tot grizzlyberen en dinosaurussen zoeken

Tim Bonte (6 jaar): “Ik word werker. Of meester. En misschien zelfs wel baas van de school. Van welke school?”

Nina Bouwmeester (9 jaar): “Ik wil later iets met mijn stem doen, want ik houd veel van dans en muziek. Ik wil graag langer haar hebben en aan het eind een beetje krullen. Kinderen, dat ben ik wel van plan. En een lekker groot huis in de stad, maar wel met natuur en dieren om me heen. Mijn wens is dat ik in een wereld leef waar ze dieren en natuur geen kwaad doen. Mijn lievelingsdier is de lynx. En ik wil naar Canada naar mijn nichtjes en dan ga ik skiën en heel misschien wel grizzlyberen zien.”

"DE SANTPOORTHE"
WYNHANDEL & SLIJERIJ
KANDIPOORT 4 7111 Bm DEVENTER TEL. 0570-641144

artnic
Artnic creatief in communicatie, Deventer

TASPER
Reward Performance

koning willelm
elpees & spellen
kleine overstraat 24 deventer 0570 614181

FotoPUUR
Product- en Portretfotografie
Gerben Hettinga
www.fotopuur.nl

sprintf
software professionals in new technology

B
Ronald Bultenhuis journalistieke producties
Leden van de Vereniging van Journalisten en Redacteuren van de Media (VJR)

SILVER - SOUND
DINO JACSEN
DEBRO JACSEN
www.silver-sound.nl

drs. Hanna Wolff
rekest & communicatie
06-51604175
www.hannawolff.com

PETER COEN VAN EMDE BOAS

Zeebeuw 25a
7412 XW Deventer
Tel.: +31 (0)570 612266
Gsm: +31 (0)6 10 91 05 96
E-mail: peter@vanemdeboas.com

drs J.L.B.C.M. Sandmann

**PRAKTIJK VOOR MEDISCHE PSYCHOLOGIE
EN PSYCHOTHERAPIE**

telefoon 0570 617 218

Bed & Breakfast

Bionda de Graaf en
Ronald Hameka
Vonderstraat 5
Deventer
telefoon 0570 618977
hameka@home.nl

metamorfose.nl

STOOP & CO
Meesmoed Stoop
Recreatieve programma's

tibbe company
Erik van der Wal
0413-115 Deventer
P.O. Box 100 570 0AD Nijmegen
E-mail: info@tibbe.nl
www.tibbe.nl

De Gordijnenman
Wilfred Janssen
Van der Graafstraat 11
7412 XA Deventer
www.gordijnenman.nl

Kwaliteits Cafetaria
SALLANDS EETHUIS

Koningin Julianastraat 35, telefoon 636785

JANSSEN & JONG
bouw

De Gordijnenman
Wilfred Janssen
Van der Graafstraat 11
7412 XA Deventer
www.gordijnenman.nl

**TAPIJT+
GORDIIN**

Industrieweg 15
7418 BL Deventer
t. 0570 - 57 67 67
f. 0570 - 57 67 00
www.tapijtagordijn.nl

ARCHITEKTENBURO GHIJSEN PARTNERS B.V. BNA

WWW.GHIJSEN.COM

koopmans

WILMA'S KAPSALON

VOORDELIG VOOR HET HELE GEZIN!

Hoge Handstraat 2 Deventer Tel. 0570 - 622450

EIJKELENKAMP-ONSTENK

Rostockstraat 2 - Deventer - tel. 0570 624975
www.eijkelenkamp-onstenk.nl

**Frank Leurink
redactie**

Tekstproductie Webredactie Eindredactie

Enkstraat 8, 7413 TP Deventer
telefoon 06 23801545
e-mail frankleurink@home.nl

Brink Express

TEL. 611311

- Leefmetjemee . . .
- Je hebt een probleem, je loopt er al een tijdje mee rond, je weet even niet wat je moet doen, je zou eens een goed advies willen hebben, van iemand die zich betrokken voelt, er hart wil lenen. Bij iemand die luistert en met je mee denkt, iemand die zich in jouw situatie voelt, iemand die je nieuwe inzichten geeft.
- **www.leefmetjemee.nl**

Care **4** Skin
Deventer

Wereldteksten

dewitt@home.nl

STYLZ

INTERIEUR ONTWERP ADVIES

Nieuwstraat 26
Deventer
www.stylz.nl

schildersbedrijf
Wolters b.v.
Deventer 7414 (DEVENTER) - 0570-642100 - WWW.WOLTERSBV.NL

Walk-In

CD en Vinylspeciaalzaak
Proosdijpassage 5, Deventer
telefoon 0570 614688

Machinefabriek B. Eijsink B.V.

Groningerstraat 13
Deventer
telefoon 0570 622954

Ten Dijk

Twelloseweg 77 II, Terwolde (NL)
dijkongediertebestrijding@hetnet.nl
www.tendijk.com

Rabobank

Walstraat 59 - Deventer
telefoon 615019

één maand - één maat
www.vacustudio.nl

Colofon

80

Uitgave Deventer Leerschool, juni 2006
Redactie Linda Bonte, Ronald Buitenhuis,
Frank Leurink, Enno de Witt, Hanna Wolff
Fotografie Gerben Hettinga (FotoPUUR, Deventer) e.a.
Archieffoto's Stadsarchief en Athenaeumbibliotheek;
M. Bosse / J.H. Rutgers / T. Peterse e.a.
Ontwerp Dick Bouwmeester, www.metamorfose.nl
Drukwerk Ovimex, Deventer

Met dank aan iedereen die belangeloos
heeft meegewerkt en aan onze sponsors.
www.deventerleerschool.nl

Geraadpleegde literatuur

- E.J. van Det - De bond van Nederlandse onderwijzers - Amsterdam, 1983
- H.J.G. Hartman - Wet tot regeling van het lager onderwijs - Sneek, 1906
- J.H. Meijsen (samenstelling) - Lager onderwijs in de spiegel der geschiedenis - Den Haag, 1976
- Germa Nijssen en Peter Onvlee - Scholen van het rijk - zp 1992
- Dr. L.C. Stilma - Van kloosterklas tot basisschool - Nijkerk 1995
- Ter herinnering aan de viering van het 25-jarig bestaan der Rijkskweekschool voor Onderwijzers te Deventer - Deventer, zj (1902)
- Jubileumboek DLS - Deventer, zj (1981)
- Archief DLS
- Deventer Dagblad
- Historisch Centrum Overijssel

SCHOOLIED

*Midden in de stad, daar staat mijn school,
Een statig oud gebouw,
Hoge ramen, aan een mooi rond plein,
Dat is waar ik van houd!*

*Dé – Dé - Deventer Leerschool,
Wie je ook bent of wat je ook vindt,
Dé – Dé – Deventer Leerschool,
Een plek voor ieder kind!*

*Lachen en huilen met elkaar,
Leren werken, doen we daar,
Zingen, dansen, creatief,
Gymmen en spelen, altijd sportief!*

*Samen feesten en op reis,
Herfsttocht, schaatsen op het ijs,
Acht jaar samen, gezellig en fijn,
Deventer Leerschool, jij mag er zijn!*

